ĐỖ XUÂN THẢO – PHAN THỊ HỒ ĐIỆP

CHIẾN THUẬT viết văn

Tiểu học Tập 3

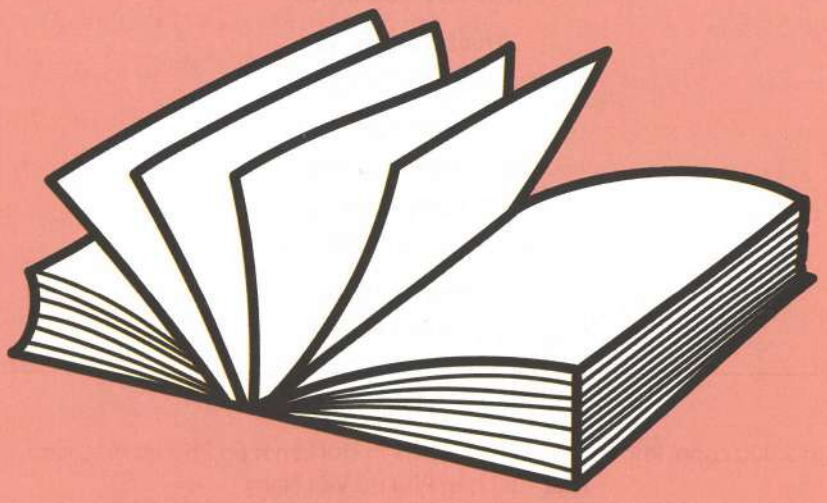

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

ĐỖ XUÂN THẢO – PHAN THỊ HỒ ĐIỆP

CHIẾN THUẬT VIẾT VĂN TIỂU HỌC

TẬP 3

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Địa chỉ: Tầng 6, Toà nhà số 128 đường Xuân Thuỷ, quận Cầu Giấy, TP. Hà Nội

Điện thoại: 024.37547735 | **Email:** nxb@hnue.edu.vn | **Website:** www.nxbdhsp.edu.vn

CHIẾN THUẬT VIẾT VĂN TIỂU HỌC – TẬP 3

ĐỖ XUÂN THẢO – PHAN THỊ HỒ ĐIỆP

Bản quyền xuất bản thuộc về Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
Mọi hình thức sao chép toàn bộ hay một phần hoặc các hình thức phát hành
mà không có sự cho phép trước bằng văn bản
của Nhà xuất bản Đại học Sư phạm đều là vi phạm pháp luật.

Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị độc giả
để sách ngày càng hoàn thiện hơn. Mọi góp ý về sách, liên hệ về bản thảo và dịch vụ bản quyền
xin vui lòng gửi về địa chỉ email: nxb@hnue.edu.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc – Tổng biên tập: NGUYỄN BÁ CƯỜNG

Biên tập viên:

NGUYỄN KIỀU OANH

Thiết kế, chế bản:

NGUYỄN THỊ NGỌC HÀ

Minh hoạ:

ĐỖ THỊ KHÁNH CHI
LÊ TRUNG NGHĨA
NGUYỄN THỊ NGỌC HÀ

Trình bày bìa:

LÊ TRUNG NGHĨA

ISBN 978-604-54-5953-9

In 2 000 cuốn, khổ 19 x 26,5cm, tại Nhà in Hội liên hiệp Phụ nữ Việt Nam – Nhà xuất bản Phụ nữ Việt Nam.
Địa chỉ: Khu Công nghiệp Phú Thị, huyện Gia Lâm, TP. Hà Nội.

Số xác nhận đăng kí xuất bản: 647-2023/CXBIPH/01-29/ĐHSP.

Quyết định xuất bản số: 365/QĐ-NXBĐHSP ngày 13/3/2023.
In xong và nộp lưu chiểu Quý I năm 2023.

MỤC LỤC

4 **LỜI NÓI ĐẦU**

6 PHẦN MỘT. **CHIẾN THUẬT VIẾT VĂN NÊU QUAN ĐIỂM/ Ý KIẾN**

6 **Thế nào là kiểu văn bản nêu quan điểm/ ý kiến?**

7 **Chiến thuật viết văn nêu quan điểm/ ý kiến**

7 1. Các hoạt động/ trò chơi giúp em biết cách nêu quan điểm/ ý kiến

17 2. Chiến thuật viết bài văn nêu quan điểm/ ý kiến

17 2.1. Chiến thuật viết phần mở bài

20 2.2. Chiến thuật viết phần thân bài

28 2.3. Chiến thuật viết phần kết luận

31 PHẦN HAI. **CHIẾN THUẬT VIẾT ĐOẠN VĂN NÊU CẢM NHẬN, ĐÁNH GIÁ VỀ MỘT CUỐN SÁCH (BỘ PHIM / BÀI HÁT/ VỞ KỊCH) HOẶC MỘT NHÂN VẬT**

31 **Các bước viết đoạn văn nêu cảm nhận, đánh giá về một cuốn sách (bộ phim/ bài hát/ vở kịch) hoặc một nhân vật**

32 **Chiến thuật viết đoạn văn nêu cảm nhận, đánh giá về một cuốn sách (bộ phim/ bài hát/ vở kịch) hoặc một nhân vật**

32 Chiến thuật 1: Viết đánh giá một cách đơn giản

35 Chiến thuật 2: Viết đánh giá bằng các động từ chìa khoá

37 Chiến thuật 3: Viết đánh giá theo cách thông thường

38 Chiến thuật 4: Viết đánh giá một cách chuyên nghiệp

44 PHẦN BA. **CHIẾN THUẬT ĐỂ TRỞ THÀNH MỘT NHÀ THƠ NHÍ**

44 **Những hiểu biết cơ bản về kĩ thuật làm thơ**

47 **Nhóm chiến thuật "chỉ đạo" việc làm thơ**

47 Chiến thuật 1: Em sẽ cần "công cụ" nào?

50 Chiến thuật 2: Từ điển vần và từ điển từ đồng nghĩa, trái nghĩa

53 Chiến thuật 3: Chỉnh sửa và "biên tập"

54 Chiến thuật 4: Đừng trách bản thân

54 Chiến thuật 5: Hãy chúc mừng bản thân mỗi khi hoàn thành một bài thơ

55 **Nhóm chiến thuật viết một bài thơ**

55 Chiến thuật 1: Gieo vần

58 Chiến thuật 2: Tìm chủ đề

63 Chiến thuật 3: Thu hẹp chủ đề

65 Chiến thuật 4: Để viết một bài thơ hài hước

73 Chiến thuật 5: Sử dụng cách ngắt dòng

77 Chiến thuật 6: Sử dụng nghệ thuật so sánh và nhân hoá

LỜI NÓI ĐẦU

Thuở ấu thơ, những chuyến du lịch dài nhất của tác giả cuốn sách này là... vòng quanh những con đường, những thửa ruộng, những triền đê làng. Chỉ những nơi chốn quen thuộc ấy nhưng mỗi ngày lại mở ra một điều kì diệu. Bởi sau từng chuyến đi mỗi ngày, tác giả lại ghi chép về thế giới xung quanh theo một cách thức khác nhau. Đám mây ngày hôm nay giống như đám bông xốp mịn, ngày mai là những chiếc đĩa bạc xếp chồng lên nhau. Mặt trăng đêm nay giống hình chiếc liềm ai bỏ quên trên cánh đồng đầy sao, đêm mai lại tựa như dấu hỏi trong trang vở học trò,...

Sau này lớn lên, tác giả mới hiểu, dù không được ai hướng dẫn nhưng những mẩu ghi chép đó chính là những cách "viết sáng tạo" đầu tiên – một kiểu viết tạo ra những bức tranh sống động trong tâm trí người viết, đem đến những cảm xúc mới lạ cho người đọc.

Viết sáng tạo có thể có nhiều cách thức. Trước tiên là tích luỹ vốn từ để viết thành những câu, những đoạn văn ở dạng đơn giản nhất. Sau đó là tích luỹ vốn hiểu biết, tri thức và kinh nghiệm để viết thành bài. Ở tiểu học là viết bài văn miêu tả, sáng tạo những câu chuyện, viết để nêu ý kiến, để nhận xét, viết để làm "nhà thơ nhí",... Ở các cấp học trên là viết bài luận để bày tỏ quan điểm về những vấn đề đặt ra trong học thuật, trong tự nhiên và xã hội.

Các trường đại học trên thế giới ngày càng hướng tới việc lựa chọn sinh viên thông qua các bài viết sáng tạo. Yêu cầu của bài luận đại học thường là: Anh/ chị hãy nêu ý kiến về..., Anh/ chị hãy kể câu chuyện về..., Anh/ chị hãy nhận xét về..., hoặc Anh/ chị nghĩ sao về...

Chỉ cần thông qua những bài viết đó, các trường đại học danh tiếng nhất trên thế giới cũng có thể hình dung ra "chân dung" của các ứng viên tiềm năng cho nhà trường. Và việc lựa chọn này thường giúp các trường đại học tiếp nhận được những sinh viên xuất sắc nhất trên thế giới, chỉ thông qua bài luận dưới hình thức viết sáng tạo của họ.

Vì thế, rèn luyện viết sáng tạo ngay từ tiểu học chính là con đường giúp học sinh thành công trong tương lai, giúp các em trở thành những công dân toàn cầu, những sinh viên tiềm năng cho các trường đại học ở khu vực và trên thế giới.

Nhưng để viết sáng tạo, chúng ta cũng cần phải học. Vì vậy, tiếp theo các cuốn ***Chiến thuật viết văn tiểu học, Tập 1*** – Chiến thuật viết câu, đoạn, bài văn miêu tả, ***Chiến thuật viết văn tiểu học, Tập 2*** – Chiến thuật viết văn kể chuyện thì ***Chiến thuật viết văn tiểu học, Tập 3*** này sẽ giúp các thầy cô giáo, các bậc phụ huynh và các em học sinh dạy và học cách viết sáng tạo đoạn, bài văn nêu ý kiến; cách viết bài văn nêu cảm nhận về một cuốn sách/ bộ phim/ bài hát/ vở kịch hoặc một nhân vật và cả những kĩ thuật làm thơ đơn giản nhất.

Đúng như tên gọi, ***Chiến thuật viết văn tiểu học, Tập 3*** là những mẹo luật, những cách thức để các em có thể chiếm lĩnh việc viết văn một cách nhanh nhất. Các em có thể tìm thấy ở từng lời khuyên, những ví dụ thực hành, những gợi ý đơn giản, dễ áp dụng. Nó dễ đến mức em cứ nghĩ mình chẳng bao giờ có thể làm thơ nhưng sau khi đọc và làm theo sách, em sẽ thành một "nhà thơ nhí" thật dễ thương.

Học chiến thuật không cần đánh vật
Sách giúp bạn bật lên những ý tưởng hay ho
Học chiến thuật, xin bạn nhớ cho
Chẳng có gì khó khăn nếu ta biết cách
Mọi điều bạn cần, có ngay trong cuốn sách
Muôn nẻo diệu kì ăm ắp đợi quanh ta...

Nào, hãy lên đường phiêu du cùng các chiến thuật viết văn trong cuốn sách ***Chiến thuật viết văn tiểu học, Tập 3*** này bạn nhé.

Và bạn sẽ tận hưởng những "chuyến du lịch" vào thế giới sáng tạo cùng các con chữ một cách tuyệt vời nhất.

Dù có khi chỉ là đi trên con đường vốn đã quen thuộc biết bao lần...

CÁC TÁC GIẢ

Phần một

CHIẾN THUẬT VIẾT VĂN NÊU QUAN ĐIỂM/ Ý KIẾN

THẾ NÀO LÀ KIỂU BÀI VĂN NÊU QUAN ĐIỂM/ Ý KIẾN?

Nêu quan điểm/ ý kiến cá nhân là bước chuẩn bị để các em làm quen với kiểu viết văn nghị luận – một kiểu bài văn phổ biến ở trung học cơ sở và trung học phổ thông. Cách bày tỏ quan điểm/ ý kiến cá nhân cũng rất cần trong cuộc sống và trong các mối quan hệ xã hội. Kiểu bài này yêu cầu các em đưa ra những quan điểm của mình về một vấn đề nào đó.

Bài văn nghị luận là bài viết mà người viết xác lập và giải thích một quan điểm, đưa ra các ý kiến trao đổi, đánh giá về những sự vật, hiện tượng trong đời sống hay trong văn học nghệ thuật bằng các luận điểm, luận cứ và lập luận (gọi là luận chứng).

Luận điểm

Là ý kiến thể hiện tư tưởng, quan điểm của người viết trong bài văn nghị luận. Một bài văn thường có các luận điểm: luận điểm chính, luận điểm xuất phát, luận điểm khai triển, luận điểm kết luận.

Luận cứ

Là những lí lẽ, dẫn chứng làm cơ sở cho luận điểm. Luận cứ trả lời cho các câu hỏi: Vì sao phải nêu luận điểm? Nêu ra để làm gì? Luận điểm ấy có đáng tin cậy không?

Trong chương trình môn Tiếng Việt ở tiểu học, các em sẽ gặp bài văn nêu quan điểm/ ý kiến ở các kiểu đề bài như: Viết đoạn văn ngắn nêu lí do vì sao mình thích hoặc không thích một nhân vật trong câu chuyện đã đọc hoặc đã nghe (lớp 3); Viết đoạn văn nêu lí do vì sao mình thích câu chuyện đã đọc hoặc đã nghe (lớp 4); Viết đoạn văn nêu lí do vì sao mình tán thành hoặc phản đối về một sự việc có ý nghĩa trong cuộc sống (lớp 5).

CHIẾN THUẬT VIẾT VĂN NÊU QUAN ĐIỂM/ Ý KIẾN

1 Các hoạt động/ trò chơi giúp em biết cách nêu quan điểm/ ý kiến

Hoạt động 1 Cùng nhau chọn lựa

Mục đích của hoạt động

Em hiểu thế nào là viết để nêu ý kiến và lí do cho sự lựa chọn ý kiến đó.

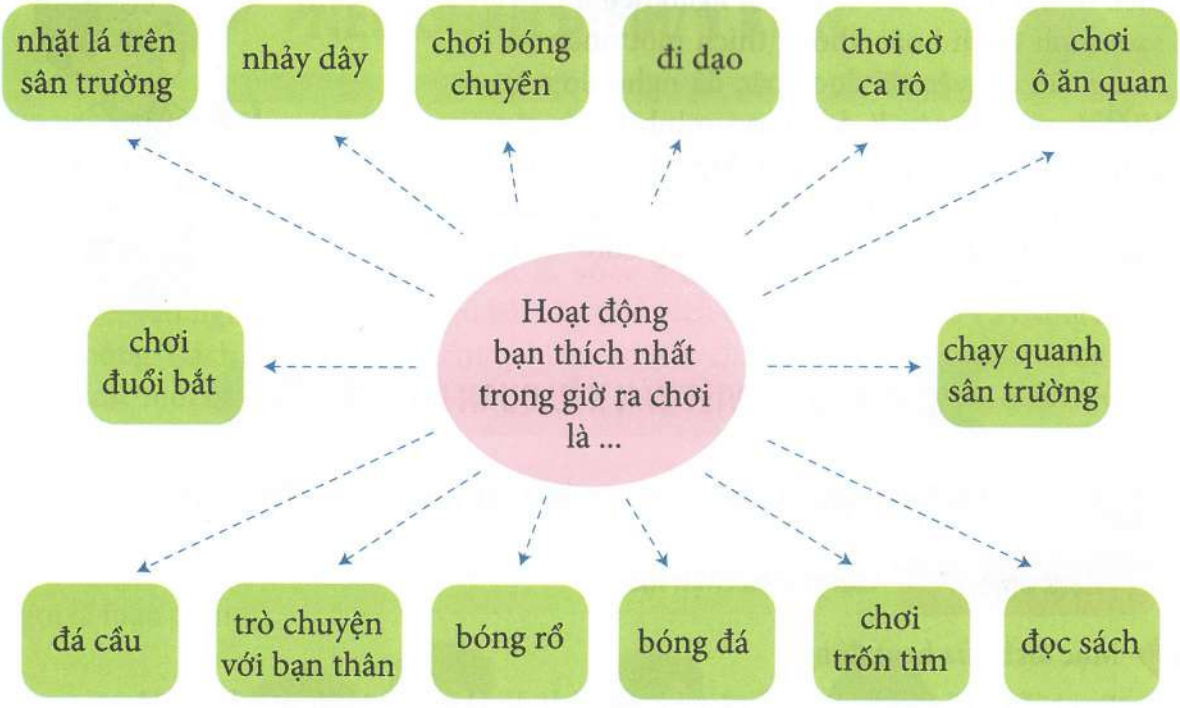
Em có thể *viết câu để trống về chủ đề* mà em nghĩ các bạn khác cũng quan tâm. Sau đó, mỗi bạn sẽ đưa ra ý kiến của mình.

Ví dụ Chủ đề: *Hoạt động bạn thích chơi nhất trong giờ ra chơi là...*

Đầu tiên, các em hãy điền thoải mái, đó có thể là: nhảy dây, đánh cầu, đá bóng, chạy đuổi nhau, chơi cờ ca rô, trò chuyện với bạn thân, nhặt lá trên sân trường, chơi chuyền,...

Các em có thể điền giống nhau, miễn sao chúng ta cùng suy nghĩ nghiêm túc về vấn đề đặt ra. Sau khi hoàn thành, ta sẽ được một mô hình kiểu dưới đây:

Tiếp theo, có thể phân chia các hoạt động trên thành hai nhóm:

Những hoạt động cần vận động nhiều như: đá bóng, nhảy dây, đá cầu, chạy quanh sân trường,...

Những hoạt động yên tĩnh, ít người cùng tham gia: trò chuyện với bạn thân, nhặt lá trên sân trường, đọc sách,...

Bây giờ, hãy chọn một nhóm trưởng cho từng nhóm hoạt động trên và mỗi nhóm trưởng sẽ đưa ra lí do vì sao mình chọn nhóm hoạt động đó.

Các lí do có thể là: Thích chạy nhảy/ Cảm thấy thoải mái/ Cảm thấy vui vẻ,... Hoặc có thể là: Thích yên tĩnh/ Không cảm thấy mệt mỏi/ Không muốn đổ nhiều mồ hôi,...

Và như thế, các hoạt động này đã giúp em hiểu thế nào là cách nêu ý kiến, cách đưa ra lí do cho ý kiến của mình.

Thực hành

Bài 1 Cùng nhau lựa chọn chủ đề: *Môn học* (*món ăn, loài hoa, con vật,...*) *bạn thích nhất là...* rồi lập mô hình như gợi ý ở hoạt động 1.

Bài 2 Em hãy lựa chọn chủ đề yêu thích và thực hiện hoạt động 1 theo các bước đã nêu (ghi lại ngắn gọn) và trao đổi với các bạn.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hoạt động 2 Sử dụng khung câu để nêu quan điểm/ ý kiến

Mục đích của hoạt động:

Giúp em có thể dễ dàng viết quan điểm/ ý kiến dựa vào các khung câu có sẵn. Khung câu có thể là: *Tôi thích... hơn...; Tôi cảm thấy...; Tôi nghĩ...; Tôi tin tưởng rằng...; Quan điểm của tôi là...; Mọi người nên...; Theo quan điểm cá nhân, tôi tin tưởng/ thấy rằng...; Tôi thích... hơn là... mà bạn yêu quý; Tôi có niềm tin lớn lao rằng...; Tôi thực sự nghĩ rằng...;...*

Em có thể chọn những khung câu phù hợp với quan điểm/ ý kiến mà mình đưa ra. Có thể có cách tạo khung câu như sau:

Cách 1 Nối quan điểm với lí do thích hợp:

Em lưu ý phần nêu quan điểm có thể là *thích/ không thích* một vấn đề gì đó; phần nêu lí do có thể *một* hoặc *hai, ba* lí do. Dưới đây là khung câu minh hoạ cho các quan điểm "*thích vấn đề gì đó*" và phần lí do chỉ giải thích bằng *một lí do*.

Quan điểm
Tôi thích ăn bún vào bữa tối
Theo quan điểm của tôi, tôi thích nuôi mèo
Theo quan điểm của tôi, chúng ta nên mặc đồng phục
Tôi thích sống ở vùng biển hơn ở vùng núi

Lí do
vì mèo gần gũi và thân thiện.
vì mặc đồng phục vừa đẹp lại vừa lịch sự.
vì rất dễ để nấu.
vì ở vùng biển tiện lợi và có nhiều hải sản ngon.

Cách 2 Điền quan điểm dựa vào lí do có sẵn:

Quan điểm	Lí do
	vì rượu, bia không tốt cho trẻ em.
	vì kem chống nắng có thể giúp bảo vệ da trước tia cực tím.
	vì đó là mùa ấm áp và có Tết cổ truyền.
	vì không khí bị ô nhiễm.

Thực hành

Bài 1 Sử dụng khung câu theo cách 1 để nêu lí do cho các quan điểm sau:

Thích

Quan điểm	Lí do
Tôi thích học môn Tiếng Việt hơn học môn Toán	
Tôi thích hát hơn là vẽ	

Thích

Quan điểm	Lí do
Tôi thích đọc truyện cổ tích hơn là xem phim hoạt hình	
Theo quan điểm của tôi, chúng ta nên đánh răng trước khi đi ngủ	

Không thích

Quan điểm	Lí do
Tôi không thích mùa đông bằng mùa hè	
Tôi không thích đá bóng	
Tôi không thích đọc truyện tranh	
Tôi không thích leo núi bằng tắm biển	

Bài 2 Em hãy tạo khung câu theo cách 2 để nêu quan điểm cho các lí do sau:

Quan điểm	Lí do
	vì thời tiết rất lạnh.
	vì các truyện cổ tích đều kết thúc có hậu.
	vì tôi bị viêm mũi dị ứng.
	vì màu xanh tạo cảm giác dễ chịu.
	vì tôi thích ngắm bình minh và hoàng hôn trên biển.
	vì tôi rất yêu hoa phượng.

Hoạt động 3 Tìm người có chung quan điểm

Em có thể đặt ra vấn đề trong từng khung câu và các bạn khác sẽ nêu quan điểm về vấn đề đó.

Tiếp đó, em tìm hiểu xem những ai có chung quan điểm với mình và cùng họ nêu ra những lí do thuyết phục cho quan điểm đó.

Ví dụ với khung câu là:

Tôi nghĩ không nên giao bài tập về nhà cho học sinh.

Nếu bạn nào đồng ý với quan điểm này thì có thể đưa ra một số lời giải thích như:

Vì học sinh có thể làm bài ngay tại lớp.

Vì học sinh cảm thấy mệt mỏi nếu có thêm bài tập về nhà.

Vì học sinh cảm thấy chán học nếu phải làm thêm quá nhiều bài tập về nhà.

Hoạt động 4 Phát biểu quan điểm/ ý kiến bằng văn bản

Với hoạt động này, em sẽ trả lời cho khung câu nhưng yêu cầu đưa ra ít nhất 3 lí do.

Ví dụ với khung câu:

Bạn thích món ăn nào nhất?

Câu trả lời sẽ bao gồm: Tôi thích + tên món ăn + 3 lí do

Ví dụ: Tôi thích bún riêu cua vì:

– Màu sắc món bún riêu cua đẹp mắt.

– Món bún riêu cua có mùi vị thơm ngon.

– Đây là món ăn có thể giúp giải nhiệt vào mùa hè nóng nực.

Thực hành Em hãy trả lời cho mỗi khung câu dưới đây bằng cách nêu ít nhất 3 lí do:

Tôi nghĩ, mỗi buổi tối chúng ta nên dành ít nhất 30 phút để trò chuyện với bố/ mẹ vì:

.....

.....

.....

Quan điểm của tôi là không nên sử dụng điện thoại trong rạp chiếu phim vì:

.....

.....

.....

Tôi cho rằng trên ô tô buýt và các phương tiện giao thông công cộng khác nên có ghế dành riêng cho phụ nữ mang thai, người già và các em nhỏ vì:

.....

.....

.....

Hoạt động 5 Hội thoại 1 – 1

Sử dụng các thẻ hội thoại, trong đó có sẵn những lựa chọn được viết theo các mẫu câu: *Bạn thà (chọn/ có...) cái này... còn hơn...* Hoặc: *Bạn muốn (có/ trở nên...)... hơn/ hay là...*

Em cùng với một người bạn sẽ dùng thẻ và nói về những lựa chọn đó. Hãy cố gắng nói thật hài hước.

Ví dụ: Với thẻ số 1 (Bạn thà lựa chọn bị ho còn hơn bị ngứa liên tục), câu trả lời có thể là:

Tôi thà lựa chọn bị ho còn hơn bị ngứa liên tục, vì:

– *Bị ngứa cực kì khó chịu.*

– *Khi gãi, người khác nhìn vào cũng thấy kì cục.*

– *Tôi sẽ giống khỉ khi tôi cứ gãi liên tục.*

Thực hành Lựa chọn khoảng 10 ý tưởng trong số các ý tưởng dưới đây thực hiện cuộc hội thoại 1 – 1 với bạn (nếu tìm được các lí do hài hước cho những lựa chọn đó thì càng tốt).

1. Bạn thà lựa chọn bị ho còn hơn bị ngứa liên tục?
2. Bạn muốn có một tấm thảm thần kì bay hay một con rô-bốt cá nhân?
3. Bạn muốn trở thành người chơi tệ nhất trong đội luôn thắng hơn là người chơi giỏi nhất trong đội luôn thua?
4. Bạn muốn xem một màn bắn pháo hoa hơn đi xem một buổi hoà nhạc?
5. Bạn muốn đi trượt nước hơn là đi trượt tuyết?
6. Bạn muốn ăn bánh rán hơn ăn kẹo?
7. Bạn thích thả diều hơn đi máy bay?
8. Bạn muốn có một cỗ máy quay ngược thời gian hơn tự mình tạo ra một ngôn ngữ mới?

9. Bạn muốn trở thành người hài hước nhất hơn là người thông minh nhất?
10. Bạn muốn trở thành một ca sĩ nổi tiếng hơn là một nhà toán học tài năng?
11. Bạn muốn có thể bay được hơn là có phép tàng hình?
12. Bạn muốn có cơ hội thiết kế một món đồ chơi mới hơn là làm đạo diễn một bộ phim?
13. Bạn muốn già đi mười tuổi hơn là trẻ ra năm tuổi?
14. Bạn muốn kiểm soát được thời tiết hơn có khả năng nói chuyện với động vật?
15. Bạn muốn trở thành một bậc thầy về hội hoạ hơn trở thành một vũ công tuyệt vời?
16. Bạn thà sống trên Mặt Trăng còn hơn sống trên Sao Hoả?
17. Bạn muốn gặp được người ngoài hành tinh hơn là được tham gia đóng một bộ phim viễn tưởng?
18. Bạn muốn chỉ có thể nói thì thầm hơn là có một giọng nói cực kì to?
19. Bạn thích ăn một củ khoai tây sống hơn là ăn một quả chanh?
20. Bạn muốn là người có thể tàng hình hơn là có thể bay trong không gian?
21. Bạn muốn nói được mọi ngôn ngữ hơn là chơi được mọi nhạc cụ?
22. Bạn thà sống mà không có ti vi còn hơn là không có điện thoại di động?
23. Bạn muốn trở thành một con chim hơn là biến thành một con ngựa?
24. Bạn thà sống trong sa mạc còn hơn lạc trên đảo hoang?
25. Bạn muốn đi tàu lượn siêu tốc hơn là lặn dưới đáy đại dương?
26. Bạn thà sống trong lòng biển còn hơn sống trên Mặt Trăng?
27. Bạn muốn nuôi một con khủng long hơn là nuôi một con rồng?
28. Bạn thà mỗi khi vào phòng phải điểm danh còn hơn là lúc nào cũng bị camera theo dõi?
29. Bạn thà mọc thêm đôi cánh bướm còn hơn mọc thêm cái đuôi ngựa?
30. Bạn thà có cánh nhưng không bay được còn hơn có vây nhưng không biết bơi dưới nước?
31. Bạn thà là người thông minh nhất thế giới hơn là vận động viên giỏi nhất thế giới?
32. Bạn thích bất cứ khi nào bạn muốn thì có thể thay đổi màu tóc của mình hơn là có thể thay đổi độ dài của tóc?
33. Bạn thích sống trong một biệt thự ở thành phố hơn là trong một trang trại với rất nhiều động vật ở nơi hoang dã?
34. Bạn thà có 5 anh trai còn hơn có 5 chị gái?
35. Bạn muốn trở thành kì lân hơn là trở thành chuột túi?

36. Bạn muốn gặp một siêu anh hùng hơn là gặp một nhân vật hoạt hình?
37. Bạn thích ăn cả hũ sốt Mayonnaise hơn là uống một chén nước sốt nóng?
38. Bạn muốn sống mà không có âm nhạc hơn là không có phim hoạt hình?
39. Bạn thích có một chiếc áo sơ mi mát mẻ mới trong tủ quần áo mỗi sáng hơn là có một đôi giày mới mỗi tuần?
40. Bạn thích chơi tuyết trên núi hơn là chơi trên cát ở bãi biển?
41. Bạn muốn nuôi một con gấu trúc hơn là nuôi một con ngựa vằn?
42. Bạn thích xúc tuyết hơn là đổ rác?
43. Bạn muốn chơi đàn bầu hơn là chơi piano?
44. Bạn muốn không được phép xem ti vi trong một năm hơn là không được phép ăn bất kì đồ ngọt nào trong một tháng?
45. Bạn muốn có một chiếc ô tô có thể bay lượn trên trời hơn là có thể đi lại trên mặt nước?
46. Bạn muốn trở thành người chạy nhanh nhất thế giới hơn là sở hữu phép thần có thể đóng băng thời gian?
47. Bạn muốn sở hữu cả một hồ bơi hơn là có một chú vẹt biết nói?
48. Bạn muốn trở thành một bác sĩ hơn là một nhà khoa học?
49. Bạn muốn đi thăm sở thú hơn là thăm thuỷ cung?
50. Bạn muốn thực sự nhanh nhẹn, hoạt bát hơn là mạnh mẽ, áp đảo?
51. Bạn muốn dọn bàn ăn trước bữa tối hơn là rửa bát đĩa sau bữa sáng?
52. Bạn muốn nhảy vào một vũng bánh sô cô la hơn là bơi trong một vũng kem dâu?
53. Bạn muốn ăn pizza hơn là khoai tây chiên?
54. Bạn muốn nuôi một con hamster hơn là một con mèo cưng?
55. Bạn muốn ăn bánh mì kẹp thịt hơn là xúc xích?
56. Bạn muốn trở thành một giáo viên Mĩ thuật hơn là giáo viên Thể dục?
57. Bạn thà ăn một con nhện còn hơn ăn một con sâu?
58. Bạn thích có đôi bàn tay thực sự nhỏ hơn là có đôi bàn chân thực sự to?
59. Bạn muốn dành nhiều thời gian khám phá tâm lí người khác hơn là có khả năng đọc được suy nghĩ của họ?
60. Bạn muốn ăn bánh sô-cô-la hơn là ăn phở?
61. Bạn muốn làm cảnh sát hơn là trở thành một bác sĩ?
62. Bạn muốn chơi bóng chuyền hơn là tập bơi?
63. Bạn muốn đi píc-níc trong công viên hơn là đi dạo trên bãi biển?
64. Bạn thích ăn bánh pizza hơn là ăn kem hàng ngày?

65. Bạn muốn sống ở một lâu đài cổ hơn là sống ở một ngôi nhà hiện đại?

66. Bạn muốn luôn được mặc đẹp hơn là phải mặc đồ ngủ hàng ngày?

67. Bạn muốn đạp xe mỗi ngày hơn là ngồi trên ô tô bay?

68. Bạn muốn phải đội một bộ tóc giả hơn là được gắn một chiếc mũi hề trong suốt quãng đời còn lại của mình?

69. Bạn thà chỉ có thể mặc áo tắm trong suốt phần đời còn lại của mình hơn là chỉ có thể mặc quần dài và áo khoác mùa đông?

70. Bạn muốn chơi ô ăn quan hơn là chơi bóng đá?

71. Bạn muốn có thể sống 100 năm trong quá khứ hơn là sống 1 000 năm trong tương lai?

72. Bạn muốn đi nha sĩ hơn là đến gặp bác sĩ tiêu hoá?

73. Bạn thích trở thành một phi công hơn là trở thành phi hành gia lái tàu vũ trụ?

74. Bạn thích ăn sáng trên tháp Eiffel hơn là ăn tối trong một lâu đài cổ kính?

75. Bạn thà không ăn đồ ngọt còn hơn không ăn đồ ăn nhanh?

76. Bạn thà sống ở giữa không gian luôn ngập tràn ánh sáng còn hơn sống ở một lâu đài sang trọng mà luôn tối tăm?

77. Bạn thích trời ấm và mưa hơn là trời lạnh và có tuyết?

78. Bạn muốn khám phá một kho báu ẩn giấu trong lòng đất hơn là khám phá một con khủng long sống?

79. Bạn muốn xem phim hoạt hình hơn là đi du lịch?

80. Bạn thà làm một siêu nhân còn hơn làm một người nhện?

81. Bạn thà làm một con chuột túi còn hơn là một con vẹt biết nói tiếng người?

82. Bạn muốn ăn đồ ăn mặn hơn là đồ ăn chay?

83. Bạn thích hôn một con mèo hơn ôm một con rắn?

Có những lựa chọn thật không thú vị chút nào nhưng sẽ rất vui. Và em hãy cố gắng nghĩ những lí do thật thuyết phục, hài hước để giải thích cho điều em lựa chọn nhé.

2 Chiến thuật viết bài văn nêu quan điểm/ ý kiến

2.1 Chiến thuật viết phần mở bài

Cách 1 **Giới thiệu yếu** (Giới thiệu chủ đề một cách trực tiếp)

Cách làm: Có thể dùng các khung câu như sau để giới thiệu ngay quan điểm của người viết về vấn đề gì đó.

Tôi thích... hơn/ nhất; Tôi chọn... ; Tôi nghĩ... ; Tôi cho rằng... ; Ý kiến của tôi về... là... ; Theo quan điểm của tôi thì...; Giữa... tôi chọn...

Ví dụ: *Giữa việc làm bài tập về nhà và làm việc nhà, tôi chọn làm việc nhà để giúp đỡ bố mẹ.*

Cách 2 **Giới thiệu mạnh** (Giới thiệu chủ đề một cách gián tiếp)

Phần giới thiệu mạnh là việc người viết dẫn dắt người nghe đi từ một sự việc nào đó có liên quan đến quan điểm của người viết, hướng tới việc thuyết phục người nghe.

Ví dụ:

Có nhiều loại kẹo khác nhau trong siêu thị.

Mọi người đều có một món ăn yêu thích trong bữa tối...

Bạn đã bao giờ thưởng thức món kem ngon nhất thế giới chưa?...

Đi vệ sinh trong nhà vệ sinh công cộng thật đáng sợ...

Vậy làm thế nào để có những cách mở đầu bài viết nêu quan điểm một cách mạnh mẽ? Dưới đây là một số chiến thuật gợi ý:

Chiến thuật 1 Sử dụng câu hỏi

Đây có thể là câu hỏi tu từ nhằm gợi cho người đọc những suy nghĩ, liên tưởng hoặc ý kiến riêng về chủ đề.

Ví dụ: *Bạn đã từng...? Bạn đã bao giờ thưởng thức...?*

Chiến thuật 2 **Nêu một sự thật thú vị**

Đây có thể là những điều hiển nhiên nhưng mọi người ít nghĩ đến. Nó có thể hài hước và cuốn hút người đọc ngay từ những câu đầu tiên.

Ví dụ:

Mọi người đều có một món ăn mà mình yêu thích. Đối với tôi, đó là...

Chiến thuật 3 **Sử dụng một tuyên bố gây "sốc"**

Đây là những tuyên bố có thể sẽ khiến người đọc dừng lại, ngạc nhiên và tự hỏi điều đó có nghĩa là gì. Bằng cách đó, nó có thể thu hút người đọc.

Ví dụ:

Có nhiều bạn nhỏ chưa từng biết đến mùi vị của bất kì loại kẹo nào. Và sẽ thật là may mắn nếu mọi trẻ em đều được nếm thử loại kẹo... tuyệt vời này.

Thực hành

Bài 1 Hãy viết câu nêu ý kiến bằng cách giới thiệu yếu cho những vấn đề sau:

Bạn thích học môn học nào nhất?

.....

.....

.....

Bạn chọn làm bài tập về nhà hay làm việc nhà giúp đỡ bố mẹ?

.....

.....

.....

Bạn thích mùa nào nhất trong năm?

.....

.....

.....

Bạn thích đi du lịch ở vùng biển hay ở vùng núi?

.....

.....

.....

.....

.....

Bạn chọn đọc truyện cổ tích hay truyện trinh thám?

.....

.....

.....

Bài 2 Em hãy chọn ít nhất một chủ đề bất kì và viết phần mở đầu giới thiệu mạnh bằng ba cách:

1. Sử dụng câu hỏi
2. Nêu một sự thật thú vị
3. Sử dụng một tuyên bố gây "sốc"

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 Chiến thuật viết phần thân bài

Chiến thuật 1 Dùng cách phát biểu quan điểm/ ý kiến trực tiếp

Có thể sử dụng mẫu sau:

Nêu quan điểm: *Tôi nghĩ là/ Tôi cảm thấy/ Tôi tin tưởng là...*

Lí do thứ nhất là...

Bởi vì...

Lí do tiếp theo là...

Tôi nghĩ đến điều này bởi vì...

Lí do cuối cùng là...

Tôi nghĩ đến điều này bởi vì...

Sau đây là ví dụ minh hoạ cho chiến thuật trên:

Đề bài: Hãy nêu ý kiến của em về việc lựa chọn vật nuôi là chó hay mèo.

Tôi nghĩ là nên chọn mèo làm vật cưng trong nhà sẽ tốt hơn chó.

Lí do thứ nhất là mèo không gây ồn ào như chó.

Bởi vì vào ban đêm chẳng hạn, mỗi bước đi của mèo sẽ thật nhẹ nhàng. Và ngay cả tiếng kêu của mèo cũng nhỏ hơn tiếng sủa của chó.

Lí do tiếp theo là mèo rất gần gũi với con người.

Tôi nghĩ đến điều này vì tôi đã nhìn thấy những chú mèo thường ngủ cùng chủ, ăn trên tay chủ và thậm chí còn chui cả vào áo khoác của chủ để ngủ.

Lí do cuối cùng là mèo có khả năng bắt chuột để có thể giữ gìn cho bếp của chúng ta trở nên an toàn hơn.

Tôi nghĩ đến điều này vì tôi đã đọc câu chuyện *Cái Tết của Mèo Con*, ở đó, mèo bắt chuột để bảo vệ những món ăn ngon lành chào đón năm mới.

Thực hành

Hãy viết phần thân bài bằng cách *phát biểu ý kiến trực tiếp* nêu quan điểm về một trong các chủ đề sau:

1. Học sinh có nên nghỉ đông thay cho nghỉ hè không?
2. Có nên đọc truyện hay nghe nhạc vào mỗi buổi tối trước khi đi ngủ?
3. Bạn muốn xem phim hoạt hình hơn là đi du lịch?
4. Bạn thà làm một siêu nhân còn hơn làm một người nhện?
5. Bạn thà làm một con chuột túi còn hơn là một con vẹt?
6. Bạn thà chỉ có thể mặc áo tắm trong suốt phần đời còn lại của mình hơn là chỉ có thể mặc quần dài và áo khoác mùa đông?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Chiến thuật 2 Biểu diễn phần thân bài bằng mô hình

Mô hình bánh OREO kiểu 1

Quan điểm → Lí do 1 → Ví dụ 1 → Lí do 2 → Ví dụ 2 → Nhắc lại quan điểm

O	Quan điểm
R	Lí do 1
E	Ví dụ 1
R	Lí do 2
E	Ví dụ 2
O	Nhắc lại quan điểm

Minh hoạ cho chiến thuật

Hãy nêu quan điểm về việc có nên kể bí mật của bản thân cho người bạn thân nhất không?

Quan điểm của tôi là: *Nên kể bí mật của mình cho bạn thân.*

Lí do đầu tiên: Bạn thân là người có thể hiểu mình và chia sẻ mọi cảm xúc cũng như tâm trạng của mình.Ví dụ: Khi bạn có bí mật về việc bạn bị bắt nạt ở trường học, bạn rất buồn chán, nhưng khi kể cho bạn thân, nỗi buồn ấy có thể vơi đi.

Lí do tiếp theo: Bạn thân sẽ giận nếu biết bạn có điều bí mật vì như thế nghĩa là bạn chưa thực sự tin tưởng bạn ấy. Ví dụ: Khi bạn có bí mật về một nơi bí ẩn mà bạn khám phá được. Một ngày tình cờ, bạn đi đến đó và rồi bạn thân của bạn cũng đã biết nơi đó. Chắc hẳn bạn thân của bạn sẽ không vui khi thấy bạn đã giấu giếm bạn ấy về điều đó.

Vì thế, theo mình nên kể bí mật cho bạn thân của mình.

Thực hành

Dùng mô hình bánh OREO kiểu 1 để viết phần thân bài nêu quan điểm/ ý kiến về một trong các chủ đề sau:

1. Bạn thà sống ở giữa không gian luôn ngập tràn ánh sáng còn hơn sống ở một lâu đài sang trọng mà luôn tối tăm?
2. Bạn thà làm một siêu nhân còn hơn làm một người nhện?
3. Bạn thà làm một con vẹt biết nói tiếng người còn hơn làm người ngoài hành tinh?

Mô hình bánh OREO kiểu 2

O: Bạn cảm thấy/ suy nghĩ thế nào về chủ đề này?

R: Vì sao bạn lại nghĩ như vậy?

1.

2.

3.

E: Ví dụ: Các minh chứng để khẳng định cho phần lí do.

1.

2.

3.

O: Nhắc lại quan điểm của bạn.

Minh hoạ cho chiến thuật

Nêu quan điểm về việc học sinh có nên mặc đồng phục đến trường không.

Quan điểm của tôi là: *Học sinh không nên mặc đồng phục tới trường.*

Lí do:

1. Đồng phục làm học sinh cảm thấy gò bó, khó chịu.

2. Đồng phục khiến học sinh không có cơ hội thể hiện cá tính hoặc sự lựa chọn về trang phục của bản thân.

Những dẫn chứng cho điều này:

1. Có những loại đồng phục chất liệu không tốt nên mặc rất nóng. Trong khi đó, học sinh ở trường cả ngày, ngoài việc học còn chạy, nhảy rồi ăn, ngủ. Thời tiết mỗi ngày lại khác nhau, đồng phục thì chỉ có hai kiểu chính là dành cho mùa đông và mùa hè. Trong lớp của tôi, nhiều bạn bị ốm vì mặc đồng phục khi trời quá lạnh.

2. Đồng phục thường cứng nhắc, thậm chí tôi thấy không đẹp. Tôi có nhiều bộ quần áo xinh xắn nhưng lại không có cơ hội để mặc. Tôi thích trang phục màu đỏ trong khi đồng phục của trường lại màu xanh. Dần dần, vì mặc đồng phục mà tôi trở nên thiếu cả óc thẩm mĩ khi quan sát các kiểu quần áo.

Với những lí do trên, tôi cho rằng, không nên quy định học sinh phải mặc đồng phục.

Cách trình bày quan điểm theo mô hình bánh OREO kiểu 2 được khái quát như sau:

SƠ ĐỒ BÀI VĂN NÊU QUAN ĐIỂM

O Nêu quan điểm

.....

.....

R Lí do (Vì sao em có quan điểm như vậy?)

1. .....
2. .....
3. .....

E Ví dụ (Những diễn giải hỗ trợ cho quan điểm của em)

1. .....
2. .....
3. .....

O Khẳng định lại quan điểm

.....

.....

Thực hành

Dùng mô hình bánh OREO kiểu 2 để viết phần thân bài nêu quan điểm/ ý kiến về một trong các chủ đề sau:

1. Bạn muốn sống ở Bắc Cực hơn là sống ở Nam Cực?
2. Bạn thích nhìn thấy một con kiến khổng lồ hơn là nhìn thấy một con hươu cao cổ bé xíu, ốm nhách?
3. Bạn muốn luôn được mặc đẹp hơn là mặc đồ ngủ hàng ngày?
4. Bạn muốn đạp xe mỗi ngày hơn là ngồi trên ô tô bay?
5. Bạn muốn phải đội một bộ tóc giả hơn là được gắn một chiếc mũi hề trong suốt quãng đời còn lại của mình?

Chiến thuật 3 Viết phần thân bài theo sơ đồ bánh Hamburger

Ở chiến thuật này, các phần bao gồm:

Quan điểm → Phần diễn giải 1 → Chi tiết cho phần diễn giải 1 → Phần diễn giải 2 → → Chi tiết cho phần diễn giải 2 → Phần diễn giải 3 → Chi tiết cho phần diễn giải 3 → → Khẳng định lại quan điểm.

Quan điểm

Diễn giải 1 – Chi tiết phần diễn giải 1

Diễn giải 2 – Chi tiết phần diễn giải 2

Diễn giải 3 – Chi tiết phần diễn giải 3

Khẳng định lại quan điểm

Minh hoạ cho chiến thuật

Hãy nêu quan điểm về việc có nên giao bài tập về nhà cho học sinh không?

Diễn giải 1: Không nên giao bài tập về nhà vì có thể khiến cho học sinh quá mệt mỏi.

Thông thường một học sinh sẽ có ít nhất 6 tiếng ở trường học. Trong 6 tiếng đó, học sinh vừa học vừa hoạt động thể chất nên đã mất rất nhiều năng lượng. Nếu tiếp tục sử dụng năng lượng cho việc làm bài tập về nhà có thể khiến học sinh quá tải.

Diễn giải 2: Không nên giao bài tập về nhà vì học sinh có thể làm ngay tại lớp.

Diễn giải 3: Trong một giờ học bao giờ cũng gồm cả lí thuyết và thực hành vì thế có thể làm bài ngay ở giờ thực hành. Việc làm bài ngay tại thời điểm này khiến học sinh làm tốt hơn vì không bị quên kiến thức.

Diễn giải 4: Không nên có bài về nhà vì trẻ em cần dành thời gian buổi tối cho việc kết nối với bố mẹ.

Diễn giải 5: Ngày càng có nhiều những trẻ em xa cách với bố mẹ mà nguyên nhân là có quá nhiều nhiệm vụ học tập. Trong khi đó, trẻ cần có thời gian để chơi với bố mẹ, trò chuyện hoặc đọc sách, xem phim. Nhưng làm bài về nhà sẽ chiếm hết thời gian đó và không khí gia đình có thể trở nên nặng nề, khó chịu.

Vì vậy, theo quan điểm của tôi thì không nên giao bài tập về nhà cho học sinh.

Ngoài ra, em có thể sáng tạo thêm nhiều kiểu sơ đồ khác như hình chữ T, hình cây,...

Thực hành

Dùng sơ đồ bánh Hamburger viết phần nội dung cho việc nêu quan điểm về một trong các chủ đề sau:

1. Bạn muốn có một cỗ máy quay ngược thời gian hơn tự mình tạo ra một ngôn ngữ mới?
2. Bạn muốn trở thành người hài hước nhất hơn là người thông minh nhất?
3. Bạn muốn trở thành một ca sĩ nổi tiếng hơn là trở thành một nhà toán học tài năng?
4. Bạn muốn có thể bay được hơn là có phép tàng hình?
5. Bạn thà không bao giờ phải tắm nữa còn hơn là không bao giờ phải cắt móng chân?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 Chiến thuật viết phần kết luận

Chiến thuật 1 Để có thể có một phần kết luận mạnh mẽ và thể hiện rõ được ý kiến

Có thể sử dụng gợi ý trong bảng sau:

Nhắc lại quan điểm	Đưa ra một gợi ý
Tôi hi vọng rằng, bạn đồng ý với nhận định của tôi về...	Bạn có muốn thử...

Đưa ra một kết nối với thực tế	Chia sẻ một trải nghiệm
Rõ ràng là, điều... quả thực vô cùng...	Từng... tôi... (Hoặc: Tôi... từng...)

Minh hoạ cho chiến thuật

Yêu cầu: Nêu quan điểm về việc: *Có nên cho học sinh nghỉ đông hay không?*, phần kết luận có thể là:

Nhắc lại quan điểm	Đưa ra một gợi ý
Tôi hi vọng rằng, bạn đồng ý với nhận định của tôi về việc nên có kì nghỉ đông cho học sinh.	Bạn có muốn thử một kì nghỉ đông ngay trong năm học này?

Đưa ra một kết nối với thực tế	Chia sẻ một trải nghiệm
Rõ ràng là, việc học sinh được thêm kì nghỉ đông quả thực vô cùng hấp dẫn và thú vị.	Từng được trải nghiệm kì nghỉ đông khi đi du lịch cùng bố mẹ ở nước ngoài, tôi cảm thấy thích thú vô cùng với việc có kì nghỉ đông.

Thực hành Hãy viết phần kết luận cho một trong các chủ đề sau:

1. Nêu quan điểm về việc nên chọn bữa sáng là đồ ăn khô hay đồ ăn nước.
2. Bạn thích lái máy bay trực thăng hơn là lái tàu vũ trụ?
3. Bạn thích ăn sáng trên tháp Eiffel hơn là ăn tối trong một lâu đài cổ kính?
4. Bạn thà không ăn đồ ngọt còn hơn không ăn đồ ăn nhanh?
5. Nêu quan điểm về việc nên đọc truyện hơn là xem phim hoạt hình mỗi ngày.

.....

.....

.....

.....

.....

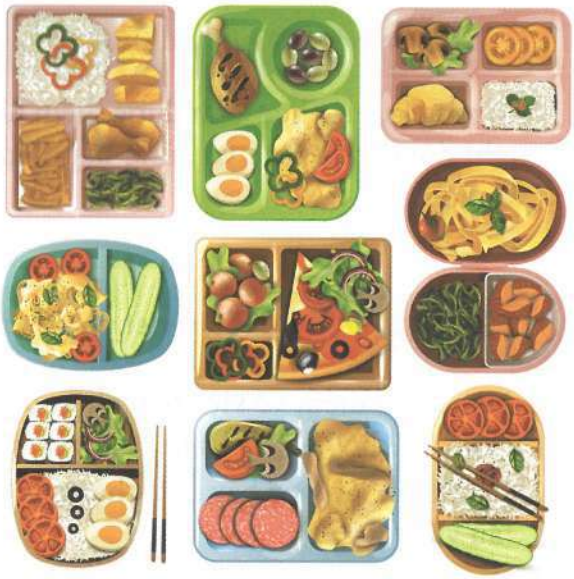
Chiến thuật 2 Sử dụng khung câu

Có thể sử dụng những khung câu sau cho phần kết luận:

Tôi phải khẳng định rằng...; Tóm lại là...; Tôi hi vọng bạn sẽ đồng ý... là...; Trong khi bạn còn đang phân vân... thì tôi tin là...; Trên tất cả...; Bây giờ bạn biết tại sao... là...

Ví dụ với đề bài: *Có nên cho học sinh được tự chuẩn bị đồ ăn cho bữa trưa?*, phần kết luận có thể là một trong các cách sau:

– Tôi phải khẳng định rằng, việc học sinh được chuẩn bị đồ ăn cho bữa trưa là một ý tưởng tuyệt vời cho tất cả các trường học.
– Tóm lại là, việc học sinh tự chuẩn bị đồ ăn cho bữa trưa là khó có thể chấp nhận được.
– Tôi hi vọng, bạn sẽ đồng ý việc cho học sinh chuẩn bị đồ ăn cho bữa trưa là điều không thể chấp nhận trong nhà trường.
– Bây giờ bạn biết tại sao việc cho học sinh chuẩn bị đồ ăn trưa tại trường học là ý tưởng thực sự rất đáng suy nghĩ.

Thực hành

Hãy sử dụng khung câu viết phần kết luận cho một trong các vấn đề sau:

1. Bạn thà ăn một con nhện còn hơn ăn một con sâu?
2. Bạn thích có đôi bàn tay thực sự nhỏ hơn là có đôi bàn chân thực sự to?
3. Bạn muốn dành nhiều thời gian khám phá tâm lí người khác hơn là có khả năng đọc được suy nghĩ của họ?
4. Bạn muốn ăn bánh sô-cô-la hơn là ăn phở?
5. Bạn muốn làm cảnh sát hơn là trở thành một bác sĩ?
6. Bạn muốn chơi bóng chuyền hơn là tập bơi?
7. Bạn muốn đi píc-níc trong công viên hơn là đi dạo trên bãi biển?
8. Bạn thích ăn bánh pizza hơn là ăn kem hàng ngày?

.....

.....

.....

.....

.....

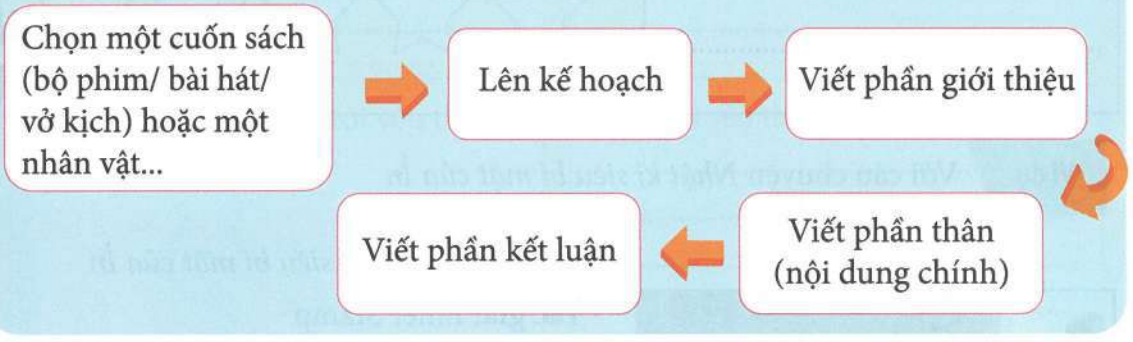
Phần hai

CHIẾN THUẬT VIẾT ĐOẠN VĂN NÊU CẢM NHẬN, ĐÁNH GIÁ VỀ MỘT CUỐN SÁCH (BỘ PHIM/ BÀI HÁT/ VỞ KỊCH) HOẶC MỘT NHÂN VẬT

CÁC BƯỚC VIẾT ĐOẠN VĂN NÊU CẢM NHẬN, ĐÁNH GIÁ VỀ MỘT CUỐN SÁCH (BỘ PHIM/ BÀI HÁT/ VỞ KỊCH) HOẶC MỘT NHÂN VẬT

Sau đây là các bước để viết đoạn văn nêu cảm nhận, đánh giá về một cuốn sách (bộ phim/ bài hát/ vở kịch) hoặc một nhân vật. Em có thể nhìn vào sơ đồ sau để hình dung rõ các bước:

SƠ ĐỒ CÁCH VIẾT ĐOẠN VĂN NÊU CẢM NHẬN, ĐÁNH GIÁ VỀ CUỐN SÁCH (BỘ PHIM, BÀI HÁT/ VỞ KỊCH) HOẶC MỘT NHÂN VẬT

Ở phần Lên kế hoạch, em có thể thực hiện theo các câu hỏi gợi ý sau:

– Cốt truyện (mở đầu – tiếp theo – kết thúc) của cuốn sách là gì? Hiểu được cốt truyện giúp em viết một bài đánh giá hiệu quả.

– Cốt truyện có hấp dẫn không? Cốt truyện có khiến em muốn tiếp tục đọc cuốn sách không? Em có thích cốt truyện không? Nó có thu hút được sự chú ý của người đọc không?

– Người viết có ngụ ý gửi gắm điều gì đến độc giả không? Điều đó là gì?

– Các nhân vật có thú vị không? Diễn biến tính cách nhân vật có hợp lí không? Cuốn sách có làm cho các nhân vật sống động trong khi đọc không?

– Điều quan trọng nhất: Em có muốn giới thiệu cho người khác đọc cuốn sách này không? Nó có đủ hấp dẫn không?

– Những gì có thể tốt hơn? Hãy ghi nhớ những trích dẫn mà em có thể viết được hay hơn hoặc em cũng có thể phê bình tác giả.

CHIẾN THUẬT VIẾT ĐOẠN VĂN NÊU CẢM NHẬN, ĐÁNH GIÁ VỀ MỘT CUỐN SÁCH (BỘ PHIM/ BÀI HÁT/ VỞ KỊCH) HOẶC MỘT NHÂN VẬT

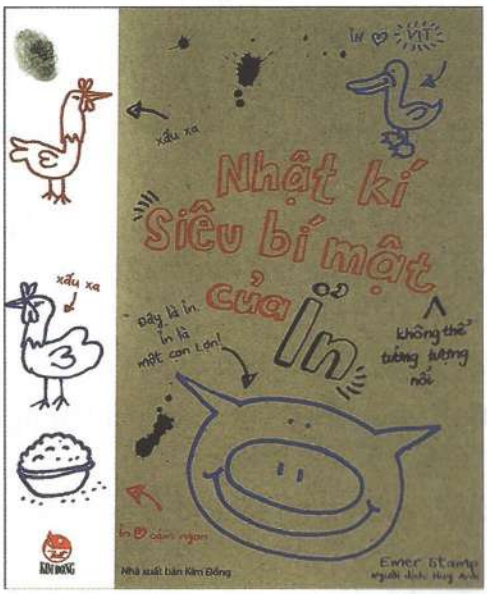
Chiến thuật 1 Viết đánh giá một cách đơn giản

Có thể sử dụng các mẫu sau:

Mẫu 1

Tên sách: ..... **Tác giả:** ..... **Truyện tranh, truyện ngắn hay truyện dài:**	**Ai nên đọc cuốn sách này? Vì sao?** ....
Sách viết về điều gì?	**Đánh giá** ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Ví dụ Với câu chuyện *Nhật kí siêu bí mật của Ỉn*

Bìa sách *Nhật kí siêu bí mật của Ỉn*, Nhà xuất bản Kim Đồng, 2017

Tên sách: *Nhật kí siêu bí mật của Ỉn*

Tác giả: Emer Stamp

Truyện tranh

Sách viết về điều gì: Về cuộc phiêu lưu đầy vui nhộn của Ỉn. Ỉn đã trải qua những ngày thú vị khi gặp nhiều điều mới mẻ. Qua hình ảnh Ỉn, mọi người có thể thấy thế giới tự nhiên của chúng ta thật là tươi đẹp và có nhiều niềm vui.

Ai nên đọc cuốn sách này? Vì sao?: Tất cả các độc giả từ nhỏ đến lớn vì sách khiến cho mọi người đều bật cười. Hình vẽ và ngôn ngữ trong cuốn sách đều hài hước, đáng yêu. Và ai khi đọc xong cũng đều cảm thấy yêu đời hơn.

Đánh giá: ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Em cũng có thể viết bài đánh giá sách theo Mẫu 2 như sau:

Mẫu 2

CUỐN SÁCH CỦA TÔI

Tên sách: .....

Tác giả: .....

Nhà xuất bản: .....

Thông tin khác (Năm xuất bản, dịch giả,...):

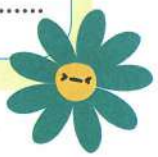
.....

☆ Tuyệt vời

☆ Cũng được

☆ Không phải cuốn sách yêu thích của tôi

Nhân vật yêu thích của tôi là:	Nơi xảy ra câu chuyện: ....
2 – 4 từ ngữ miêu tả nhân vật	2 – 4 từ ngữ miêu tả bối cảnh ....
Vẽ lại nội dung phần tôi yêu thích trong cuốn sách	Phần tôi yêu thích trong cuốn sách là: ....

Ví dụ Cuốn sách *Không gia đình*

Thể loại: Sách văn học – Tác phẩm kinh điển

Tác giả: Hector Malot

Nhà xuất bản: Nhà xuất bản Văn học

Năm xuất bản: 2017

Dịch giả: Huỳnh Lý

Nhân vật yêu thích của tôi là: Cụ Vi-ta-li

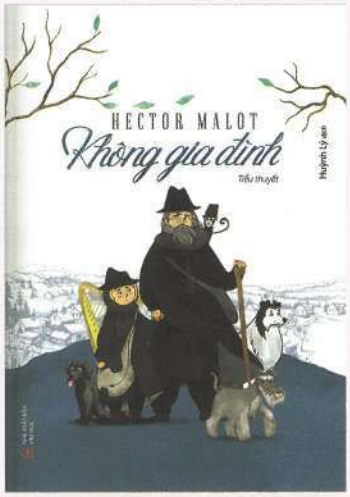
Hai từ miêu tả nhân vật: *Nhân hậu* và *hiểu biết*

Bối cảnh câu chuyện: Các con đường ngõ ngách của thủ đô Pa-ri

Hai từ miêu tả bối cảnh: *Đẹp* nhưng *ồn ào*.

Phần tôi yêu thích trong cuốn sách là: Đoạn Ác-tơ giữ Rê-mi ở lại. Đoạn này cho thấy những suy nghĩ của cậu bé 9 tuổi, vừa non nớt nhưng cũng vừa chín chắn. Rê-mi là một cậu bé thiếu thốn tình cảm nên khi nhận được tình cảm ấm áp giống như tình cảm gia đình, trái tim của cậu rất xúc động. Cậu muốn được ở lại. Nhưng cậu cũng thấy áy náy với cụ Vi-ta-li, người đã nuôi nấng cậu. Cậu phân vân không biết việc mình ở lại có làm tổn thương những lời dạy bảo của cụ Vi-ta-li không.

Chính đoạn này cũng khiến tôi nghĩ cuốn sách cũng có những điều không thật hợp lí và công bằng.

Bìa sách *Không gia đình*,
Nhà xuất bản Văn học, 2017

Thực hành Hãy chọn một cuốn sách mà em yêu thích và viết đánh giá về cuốn sách đó theo hai mẫu dưới đây.

Mẫu 1

Tên sách: .... **Tác giả:** ..... **Truyện tranh, truyện ngắn hay truyện dài:**	**Ai nên đọc cuốn sách này? Vì sao?** ....
Sách viết về điều gì?	**Đánh giá** ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Mẫu 2

CUỐN SÁCH CỦA TÔI

Tên sách: .....

Tác giả: .....

Nhà xuất bản: .....

Thông tin khác (Năm xuất bản, dịch giả,...):

.....

☆ Tuyệt vời

☆ Cũng được

☆ Không phải cuốn sách yêu thích của tôi

Nhân vật yêu thích của tôi là:

.....

.....

Nơi xảy ra câu chuyện:

.....

.....

2 – 4 từ miêu tả nhân vật

.....

.....

2 – 4 từ miêu tả bối cảnh

.....

.....

Vẽ lại nội dung phần tôi yêu thích trong cuốn sách

Phần tôi yêu thích trong cuốn sách là:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Chiến thuật 2 **Viết đánh giá bằng các động từ chìa khoá**

- NGHĨ: Ai (Những ai) là nhân vật chính? Họ có điều gì cần miêu tả? Họ đã làm gì? Có những thay đổi gì đến với họ? Nhân vật yêu thích của em là ai? Vì sao?
- KẾT NỐI: Em có thấy mình trong hình ảnh nào của nhân vật không? Em đã từng làm hoặc cảm thấy điều gì tương tự như điều đã có trong cuốn sách?
- ĐÁNH GIÁ: Em cảm thấy quyển sách như thế nào? Em thích phần nào nhất trong cuốn sách? Em muốn thay đổi điều gì trong cuốn sách?

GỢI Ý: Em có muốn gợi ý, giới thiệu cuốn sách này cho một người khác không? Những ai sẽ thích cuốn sách này? Vì sao thích hoặc vì sao không thích?

Ví dụ Cuốn sách *101 chú chó đốm*

Các nhân vật chính trong cuốn sách *101 chú chó đốm* là 101 chú chó đốm. Những chú chó xuất hiện với các vết đốm trên lưng và chúng đặc biệt thích liếm láp.

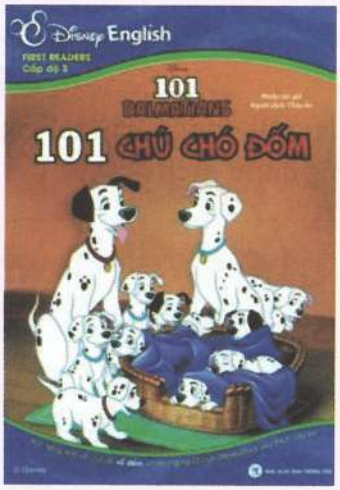
Các chú chó đã trải qua nhiều khó khăn cùng nhau và đã giúp đỡ lẫn nhau. Nhân vật chó yêu thích của tôi là chó cha Pongo và chó mẹ Perdita. Cả hai đã chăm sóc con của chúng một cách dịu dàng và nhẫn nại. Điều đó khiến tôi cảm động và nghĩ gia đình của loài vật cũng đầy tình yêu thương như gia đình của con người.

Tôi thấy mình trong hình ảnh của một chú chó con vì tôi cũng thích chạy chơi, đùa giỡn lung tung, cũng hay trêu chọc mẹ của mình.

Tôi đặc biệt thích cuốn sách và muốn đọc đi đọc lại mỗi ngày, mặc dù hơi lo sợ mỗi khi nhân vật Cruella xuất hiện vì cô ta là một người chuyên đi săn trộm chó. Hai nhân vật đã giúp đỡ Cruella cũng thật đáng chán vì họ chỉ nghe lời cô ấy mà không suy nghĩ cho kĩ. Nếu được thay đổi, tôi sẽ làm cho hai nhân vật này trở nên có lí trí hơn và suy xét mọi việc kĩ càng hơn.

Cuốn sách dành cho tất cả các bạn đọc yêu chó và cả những người chưa yêu chó vì có thể đọc xong, bạn sẽ muốn nuôi ngay một chú chó.

À, nhưng tôi nghĩ những kẻ ăn trộm chó có thể không thích cuốn sách vì mọi người đều dễ nhận diện và căm ghét một kẻ ăn trộm chó sau khi đọc xong cuốn sách này.

Bìa sách *101 chú chó đốm*, Nhà xuất bản Thông tấn, 2017

Thực hành

Em hãy chọn một cuốn truyện yêu thích và viết đánh giá cuốn truyện đó bằng các động từ chìa khoá: "nghĩ, kết nối, đánh giá, gợi ý".

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Chiến thuật 3 Viết đánh giá theo cách thông thường

Với chiến thuật này, em cần thực hiện những nội dung sau:

– Tên sách.

– Tên tác giả/ Tên hoạ sĩ vẽ minh hoạ.

– Độ khó của các từ ngữ trong sách: Đưa ra dự đoán về mức độ khó của các từ ngữ để đọc và hiểu như: *quá dễ, vừa phải, trung bình, quá khó*,...

– Em có thích cuốn sách/ Đánh giá: Có thể dùng các ngôi sao hoặc các từ như: *ấn tượng, hài hước, nhạt nhẽo, buồn, ấm áp, xuất sắc*,... để đánh giá.

– Tóm tắt trong một hoặc hai câu ngắn gọn và rõ ràng: Điều này cần tập luyện vì không phải dễ dàng khi tóm tắt cả câu chuyện trong một câu hoặc vài câu.

– Nhân vật: Mô tả ngắn gọn về những nhân vật trong sách.

– Phần yêu thích nhất của em trong cuốn sách là gì? Vì sao đó là phần em yêu thích nhất?

– Điều em không thích trong cuốn sách là gì? Vì sao?

– Vẽ lại một cảnh yêu thích từ cuốn sách.

– Em có mong muốn nhiều người khác được đọc cuốn sách này không? Có thể chọn một trong các phương án: Đề xuất cao/ Đề xuất/ Không đề xuất.

Thực hành

Em hãy chọn một cuốn truyện/ sách yêu thích và viết đánh giá cuốn truyện/ sách đó bằng cách viết cụ thể như gợi ý ở ***Chiến thuật 3***.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Chiến thuật 4 **Viết đánh giá một cách chuyên nghiệp**

Em sẽ thực hiện điều này như một người viết chuyên nghiệp. Muốn thế, em hãy thực hiện theo các bước sau:

1. Đặt câu hỏi

Nên viết ngắn hay dài? Câu trả lời là tùy thuộc vào cuốn sách hoặc câu chuyện. Nếu đó là sách dài thì bài đánh giá cũng có thể dài và ngược lại. Tuy nhiên, em đừng viết quá dài vì có thể khiến bài lan man hoặc làm mất đi sự tò mò của người đọc với câu chuyện mà em đang đánh giá.

2. Đặt tiêu đề cho bài đánh giá

Tiêu đề nên ấn tượng và không quá chung chung. Các tiêu đề mạnh mẽ thường có thể là:

Một cuốn sách với những hành động cực kì gay cấn!

Một cuốn sách hoàn hảo cho người yêu động vật.

Tiêu đề buồn tẻ có thể là: *Một cuốn sách rất hay/ Một cuốn sách khá ổn,...*

3. Phần giới thiệu

Trong phần giới thiệu, em đừng viết dài dòng. Nếu em kể lại câu chuyện thì người đọc sẽ không thấy hứng thú nữa và không đánh giá cao bài viết của em. Dưới đây là một gợi ý để viết phần giới thiệu:

- Trích dẫn: Sử dụng một trích dẫn nổi bật từ sách.

Ví dụ

Tôi sẽ đỡ nếu bạn rơi là lời hứa của cậu bé với ngôi sao và cũng là tên gọi của cuốn sách.

Bìa sách *Tôi sẽ đỡ nếu bạn rơi*,
Nhà xuất bản Hội Nhà văn, 2018

- Đưa ra những điều khiến cuốn sách được lưu ý hơn ngay từ khi ra mắt: Tác giả của sách có nổi tiếng không? Sách có phải thuộc seri sách được yêu thích không?

Ví dụ

Trại hoa vàng là cuốn sách tiếp theo của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh – một nhà văn luôn được các bạn trẻ trong cả nước yêu mến, hâm mộ.

Bìa sách *Trại hoa vàng*,
Nhà xuất bản Trẻ, 2022

- Dẫn ra một sự thật thú vị: Đối với những cuốn sách khoa học, một nhận định thú vị từ cuốn sách có thể tạo nên một phần giới thiệu có sức thuyết phục.

Ví dụ

Bạn có biết bữa ăn sáng của những phi hành gia thời kì đầu tiên lên vũ trụ toàn là thịt bò không? Đó là điều đã được giải thích một cách khoa học trong cuốn *100 bí ẩn đáng kinh ngạc về khoa học*.

Bìa sách *100 bí ẩn đáng kinh ngạc về khoa học*,
Nhà xuất bản Thế giới, 2018

- Giải thích về một từ ngữ nào đó trong nhan đề hoặc nội dung của cuốn sách. Từ ngữ đó có thể rất quan trọng để tìm hiểu hoặc liên quan chặt chẽ đến nội dung sách.

Ví dụ

Từ "kì diệu" là để chỉ những điều kì lạ, đẹp đẽ và *Bàn tay kì diệu của Sachi* là cuốn sách nói về một đôi bàn tay có khả năng như thế.

Bìa sách *Bàn tay kì diệu của Sachi*, Nhà xuất bản Văn học, 2019

4. Phần nội dung chính

Em nên viết về điều gì? Có thể cân nhắc lựa chọn những gợi ý sau:

- 4.1. Thông tin chung: Những điều người đọc nên biết:

– Đó là loại sách gì? Có thuộc vào một bộ sách không?
– Là văn xuôi hay thơ?
– Cuốn sách có bao nhiêu trang? Sách dễ dàng để đọc hay khó đọc và sẽ mất nhiều thời gian để đọc?
– Có thông tin gì hữu ích về tác giả cuốn sách không? Đó là tác giả quen thuộc hay tác giả viết lần đầu?
– Có so sánh nào về cuốn sách với các cuốn sách khác cùng chủ đề hay không?
– Ngôn ngữ trong cuốn sách thế nào? Ví dụ: trang trọng hay hài hước?
– Cốt truyện của cuốn sách có gì đặc biệt? (Lưu ý: Viết tóm tắt hoặc đánh giá về cốt truyện là khó nhất vì có thể em sẽ làm "lộ" nội dung câu chuyện. Tuy nhiên nếu biết cách viết thì kiểu giới thiệu này sẽ không kém phần hấp dẫn và cuốn hút.) Dưới đây là một số gợi ý:

- Bắt đầu bằng những câu hỏi:

Ví dụ

Vì sự độc ác của phù thuỷ nên một ngày kia, hai anh em cô gái nhỏ thấy mình bị bỏ rơi trong rừng sâu. Liệu hai anh em có tìm được đường ra và thoát khỏi bàn tay độc ác của phù thuỷ không? Chúng ta hãy cùng nhau theo dõi câu chuyện nhé!

Nói về những tình tiết gay cấn trong câu chuyện mà "lờ" đi cách giải quyết.

Ví dụ

Trời mưa càng lúc càng lớn khiến cho ngôi nhà càng rung lên bần bật trong gió. Rồi bỗng nhiên, một mảng mái nhà rơi xuống trúng ngay đầu lợn út. Kể từ đó, nước mưa chảy tràn qua khiến nền nhà dềnh lên lênh láng nước. Không thể ngồi yên, lợn út vùng chạy ra khỏi nhà.

Tránh cách viết về cốt truyện nhàm chán như: *Cuốn sách này nói về...*; *Nội dung của cuốn sách kể về...*

4.2. Nhân vật: Ai "sống" trong cuốn sách?

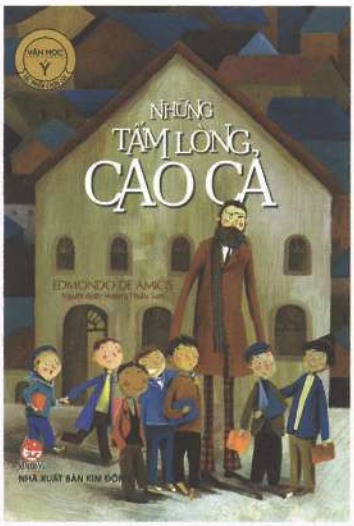
Để viết về các nhân vật, em có thể trả lời những câu hỏi sau:

1. Nhân vật chính là ai? Nhân vật nào tốt, nhân vật nào xấu?
2. Điều gì khiến cho nhân vật trở nên thú vị?
3. Nhân vật có những hành động như thế nào? Hành động đó được đánh giá ra sao?
4. Nhân vật có phải là con người hay con vật hoặc sự vật được nhân hoá?
5. Nhân vật đã gặp những tình huống khó khăn nào?
6. Nhân vật dễ thương, đáng yêu hay khó hiểu,...?
7. Các nhân vật có mối quan hệ hoặc kết nối với nhau thế nào?
8. Em có thấy những nhân vật như thế này ở các cuốn sách khác?
9. Em có thấy mình giống với nhân vật nào không?
10. Các nhân vật chính đã phải vượt qua điều gì?
11. Ai là nhân vật mà em yêu thích/ không thích? Tại sao?
12. Em thích câu nói hoặc hành động nào của nhân vật?

Ví dụ Các nhân vật trong cuốn sách *Những tấm lòng cao cả*

En-ri-cô được sinh ra trong một gia đình tri thức. Trong khi cha mẹ của các bạn học phải làm những công việc tay chân vô cùng nặng nhọc nhưng lại chỉ kiếm được vài đồng bạc mỗi ngày thì bố cậu có thể kiếm được gấp hai, ba lần chỉ nhờ vào sức lao động trí óc từ những bài báo được đăng mỗi ngày.

Có hoàn cảnh sống vô cùng tiện nghi và đầy đủ nhưng En-ri-cô không ỷ lại. Cậu luôn tu dưỡng cho mình những đức tính vô cùng cao quý nhờ sự giáo dục rất đúng đắn từ cha mẹ.

Bìa sách *Những tấm lòng cao cả*, Nhà xuất bản Kim Đồng, 2020

Trong tác phẩm *Những tấm lòng cao cả*, bên cạnh gia đình thì nhà trường cũng là nơi đã góp phần to lớn trong quá trình trưởng thành của cậu bé En-ri-co. Trường cậu có những người thầy vô cùng tâm huyết với nghề và thương yêu học trò không khác gì con ruột của mình.

Đầu tiên, không thể không nói đến thầy Bơ-bô-ni, thầy chủ nhiệm lớp của En-ri-cô đến hết năm học. Dù được miêu tả là một người nghiêm khắc, chưa bao giờ cười, thế nhưng qua cách thầy dạy bảo học trò của mình có thể thấy đó là một người thầy ân tình và luôn quan tâm, lo lắng cho học trò.

Đến với *Những tấm lòng cao cả*, thế giới của các nhân vật trong tác phẩm không hề nhàm chán hay trùng lặp. Vì mỗi cảnh, mỗi người, mỗi tâm trạng đều có đời sống cụ thể và rất cá thể.

Đó là Ga-rôn-nơ dù to lớn, vạm vỡ nhưng không bao giờ bắt nạt bạn bè, ngược lại cậu còn rất tốt bụng, luôn bảo vệ họ khỏi những móng vuốt đe doạ từ những kẻ xấu tính. Khốn khổ thay, tốt bụng là thế, cậu vẫn phải chịu đựng nỗi đau mất mẹ.

Cô-rét-ti, cậu bạn phải thức từ năm giờ sáng vác củi giúp cha rồi lại lật đật cắp sách đến trường. Cậu không hề có thời gian học bài, phải tranh thủ chút thời gian ít ỏi khi người ta không đến mua hàng để lẩm nhẩm bài học cho hôm sau.

Chăm sóc người mẹ ốm yếu, quán xuyến việc nhà,... đều một mình cậu làm cả. Bận rộn là thế nhưng cậu vẫn giữ được cho mình nụ cười trên môi mà chẳng than phiền điều gì.

Còn cả Brét-cốt-ti, cậu con trai bác thợ rèn với dáng điệu sợ sệt, rụt rè và với bất kì ai cậu cũng nói "xin lỗi". Do cậu phải ở với người cha luôn trở về nhà trong tình trạng say khướt và dẫu không có việc gì cũng lôi con ra đánh đập, hất cả cây đèn làm cháy sách vở của cậu.

Cuối cùng, tấm lòng yêu thương cha của Brét-cốt-ti cũng được đền đáp khi người cha nghiện rượu ấy đã thức tỉnh và quay về làm ăn nhờ chiếc huy chương mà cậu đã dốc sức học hành để có được.

Và dù phải trải qua đau đớn thì Brét-cốt-ti vẫn luôn hào hiệp giúp đỡ bạn bè.

4.3. Thông điệp của câu chuyện

Em cần suy nghĩ kĩ xem cuốn sách thực sự nói về điều gì? Những bài học mà tác giả muốn gửi đến cho mọi người là gì? Đó là cuộc chiến giữa cái thiện với cái ác, là đau khổ hay hạnh phúc, là hi vọng hay thất vọng?

5. Các đánh giá câu chuyện

Bao gồm các câu hỏi sau:

1. Em nghĩ tại sao mọi người sẽ thích cuốn sách đó? Với em thì sao?
2. Em nghĩ những người nào sẽ thích cuốn sách?
3. Em có so sánh cuốn sách với các cuốn khác cùng thể loại không?
4. Cuốn sách có thu hút cảm xúc của em không? Có làm em suy nghĩ sau khi đọc xong không?
5. Em có thích cách viết của tác giả không? Cách viết đó có hài hước hoặc hấp dẫn không?
6. Em nghĩ tác giả có thành công hoặc đạt được điều gì trong việc cho ra đời cuốn sách không?

Thực hành

Em hãy chọn một cuốn truyện/ sách yêu thích và viết đánh giá cuốn truyện/ sách đó một cách chuyên nghiệp như gợi ý ở ***Chiến thuật 4***.

Phần ba

CHIẾN THUẬT ĐỂ TRỞ THÀNH MỘT NHÀ THƠ NHÍ

NHỮNG HIỂU BIẾT CƠ BẢN VỀ KĨ THUẬT LÀM THƠ

Mặc dù có nhiều thể loại thơ khác nhau, nhưng thường thơ được chia thành hai nhóm: Thơ có luật và thơ "tự do".

Thơ có luật phổ biến nhất là thơ lục bát.

Thơ lục bát

Gồm hai câu đi cặp với nhau, mỗi cặp gồm 01 câu sáu và 01 câu tám. Thơ lục bát phải đảm bảo luật Bằng (B) – Trắc (T) (thanh Bằng gồm thanh không dấu và thanh huyền; thanh Trắc gồm các thanh: hỏi, ngã, sắc, nặng), cách gieo vần và luật trầm – bổng. Cụ thể là:

– Luật Bằng – Trắc:

+ Các tiếng chẵn: 2, 4, 6, 8 bắt buộc phải đúng luật:

• Câu lục: Bằng – Trắc – Bằng;

• Câu bát: Bằng – Trắc – Bằng – Bằng.

+ Các tiếng lẻ: 1, 3, 5, 7 không bắt buộc phải đúng luật.

– Vần:

+ Tiếng thứ 6 câu lục vần với tiếng thứ 6 câu bát.

+ Tiếng thứ 8 câu bát mở ra một vần mới, vần này vần với tiếng thứ 6 của câu lục và tiếng thứ 6 câu bát tiếp theo. Các vần này thường có thanh bằng.

– Luật trầm – bổng: Tiếng thứ 6 và tiếng thứ 8 của câu bát ngược chiều nhau về độ cao – thấp, tiếng thứ sáu thanh huyền thì tiếng thứ 8 phải thanh ngang và ngược lại.

Ví dụ

Tre *xanh* (B) xanh *tự* (T) bao *giờ* (B),
Chuyện *ngày* (B) xưa *đã* (T) có *bờ* (B) tre *xanh* (B).
Thân *gầy* (B) guộc *lá* (T) mong *manh* (B),
Mà *sao* (B) nên *luỹ* (T) nên *thành* (B) tre *ơi* (B).
(*Tre Việt Nam* – Nguyễn Duy)

Thơ tự do

Loại thơ này không bắt buộc phải có vần. Thơ tự do không ràng buộc niêm luật, bạn cứ viết nghe vần điệu nhịp nhàng là được. Tuy nhiên, cũng có thể phân thành hai kiểu hiệp vần chính sau:

– Vần lưng: là vần bắt ở giữa câu thơ.

Ví dụ

Tôi lại về quê mẹ nuôi ***xưa***
Một buổi ***trưa*** nắng dài bãi cát.
(*Mẹ Tơm* – Tố Hữu)

– Vần chân: là vần bắt ở cuối câu thơ.

Ví dụ

Bố nhớ cánh đồng thôn quê
Tràn trề màu xanh cây ***lá***
Nơi bố mò cua bắt ***cá***
Mồ hôi mặn cả ruộng cày.
(Đỗ Nhật Nam)

Ngoài ra, có thể áp dụng ba kiểu gieo vần sau:

– Vần gián cách: Đoạn thơ có 4 câu thơ thì các câu 1 và 3, 2 và 4 bắt vần với nhau.

Ví dụ

Gửi ngàn điệu hát lí ***lơi***
Ấp ủ tình con sâu ***lắng***
Đêm dài đường khuya thanh ***vắng***
Bố ngủ à ơi, à ***ơi***...
(Đỗ Nhật Nam)

– Vần cách: Đoạn thơ có 4 câu thơ thì các câu 2 và 4 bắt vần với nhau.

Ví dụ

Lâu rồi bố thường mất ***ngủ***
Chong đèn thức những canh khuya
Đêm tiếng mọt kêu khe ***tủ***
Ấu thơ sao cứ tìm về.
(Đỗ Nhật Nam)

– Vần ôm: Đoạn thơ có 4 câu thơ thì các câu 2 và 3 bắt vần với nhau.

Ví dụ

Nơi bố tha thẩn ngoài hiên
Bắt cào cào làm phò ***mã***
Chạy nhông trượt chân vấp ***ngã***
Giọt máu khô trong lặng thầm.
(Đỗ Nhật Nam)

Tuy nhiên, điều thú vị nhất ở thể thơ tự do là các dòng thơ của em có thể dài bao nhiêu tuỳ thích và cũng không bắt buộc phải có vần, không bắt buộc phải theo bất kì kiểu mẫu nào. Đây là một ví dụ:

Tôi chưa bao giờ từng nuôi một con mèo
Nhưng rồi mẹ tôi chỉ vào cái rổ mây mang về từ chợ:
Này, cho con thêm một người bạn mới
Và thế là tôi thành người nuôi mèo một cách cực kì bất ngờ.

Như em thấy, bài thơ trên không có vần, không có nhịp điệu, không có số dòng cố định. Nói tóm lại, nó không có cấu trúc gì cả. Đây là những gì em có thể làm cho những câu thơ tự do bay nhảy.

Thể thơ tự do thường không có quy tắc nào để tuân theo, vì vậy em không sợ làm sai.

Trong thể thơ tự do, em có thể tự do kể một câu chuyện, chơi với các từ ngữ, bày tỏ cảm xúc của mình hoặc làm bất cứ điều gì em thích để tạo ra một điều gì đó thú vị và mới mẻ.

NHÓM CHIẾN THUẬT "CHỈ ĐẠO" VIỆC LÀM THƠ

Em có thể làm thơ được!

Em có thể viết những vần thơ tuyệt vời, thú vị, hài hước khiến cha mẹ và thầy cô của em ngạc nhiên và bạn bè phải cười lăn lộn. Mọi thứ em cần, ngoại trừ bút và một mảnh giấy, đều có trong cuốn sách này ngay trên tay của em.

Bắt đầu nào!

Có thể em đã nghĩ đến việc làm thơ, nhưng không biết bắt đầu như thế nào. Hoặc có thể em đã làm thơ rồi, nhưng muốn học cách làm thơ hay hơn. Dù lí do để học cách viết thơ là gì, em hãy sẵn sàng để tận hưởng niềm vui! Bằng việc áp dụng các chiến thuật, em sẽ có thể viết nên những vần thơ vui nhộn, thú vị. Quan trọng nhất, em sẽ có rất nhiều niềm vui khi làm việc đó.

Nhưng nếu em thất bại thì sao? Nếu em thấy không thể làm thơ thì sao? Hoặc tệ hơn, điều gì sẽ xảy ra nếu em viết một bài thơ và ai đó nói với em rằng nó không hay? Đừng lo, nếu em đã viết một bài thơ, em đã thành công, ngay cả khi người khác nói với em rằng bài thơ ấy không hay hoặc họ không thích nó.

Chiến thuật 1 Em sẽ cần "công cụ" nào?

Em có thể trở thành một nhà thơ nhí bằng cách viết rất nhiều bài thơ. Mỗi lần viết một bài thơ mới, em hãy cố gắng làm cho nó hay hết mức có thể và kĩ năng của em sẽ được cải thiện theo từng bài thơ em viết.

Như với bất kì sở thích hoặc môn thể thao nào em yêu thích, làm thơ đòi hỏi một số "công cụ" đặc biệt. May mắn thay, nó không yêu cầu quần áo bảo hộ hay mũ bảo hiểm hoặc miếng đệm đầu gối, và thường không được coi là nguy hiểm. Tất cả những gì em thực sự cần là một cây bút và một mảnh giấy.

Công cụ quan trọng nhất mà em nên có với tư cách là một nhà thơ là một **cuốn sổ nhỏ**, tốt nhất là một cuốn sổ vừa vặn trong túi của em, để em có thể mang theo bên mình mọi lúc mọi nơi. Em không bao giờ biết khi nào một ý tưởng sẽ đến với

mình và nếu không viết nó ra, rất có thể em sẽ quên nó. Bằng cách luôn mang theo một cuốn sổ bên mình, em có thể viết ra những ý tưởng của mình ngay lập tức khi chúng đến với em để em không quên chúng.

Một số nhà thơ thích sử dụng nhật kí, giống như một cuốn sách với những trang trống có thể viết bất cứ thứ gì họ muốn.

Vì vậy, hãy kiếm cho mình một **cuốn sổ nhỏ** hoặc một cuốn nhật kí và bắt đầu viết ra những ý tưởng. Hãy ghi những ý tưởng khi chúng vừa loé lên trong đầu. Khi em viết ra một ý tưởng, nó không nhất thiết phải là một bài thơ. Một ý tưởng có thể đơn giản như nhận ra một vần điệu vui nhộn. Ví dụ, hôm nay, em nghe thấy ai đó nói từ: rúc ra rúc rích – em có thể ghi vào và sử dụng trong một bài thơ nào đó, ví như: *Chuột rúc ra rúc rích/ Đi học thật là thích/ Nhưng ghét phải làm bài/ Tiết học thật là dài/ Nên chuột ta ngủ gật...*

Em cũng có thể viết ra một dòng và coi nó như dòng đầu tiên của một bài thơ, chẳng hạn như "Con cá của tớ thích nhảy dây". Từ dòng gợi ý này, em có thể viết thành bài thơ vui, kiểu như:

Con cá của tớ thích nhảy dây
Con cá của tớ thích đi xe đạp
Con cá của tớ thích đá bóng
Con cá của tớ thích rúc vào gốc cây.

Bạn đừng phân vân làm gì khi có con cá như thế
Có rất nhiều những khác biệt ở quanh ta
Giống như mỗi người là một bông hoa
Toả hương sắc theo những cách rất khác.

Nếu hôm nay bạn nghe thấy tiếng con cá hát
Thì chắc hẳn đó là con cá của tớ đấy thôi.

Thực hành

Bài 1 Em hãy chọn 3 trong số các từ "nảy" ra trong đầu sau đây để viết một đoạn/ bài thơ với từ đó nhé!

thủ thỉ, dịu dàng, khe khẽ, nôn nao, xôn xao, xào xạc, líu lo, róc rách, nồng nàn, rì rào, ngọt ngào, mịn màng, mặn mà, dìu dịu, thiêm thiếp, ấm áp,...

Ví dụ Với từ "thủ thỉ", em hãy nghĩ câu mở đầu có thể là "Bé thủ thỉ với mẹ" và em được đoạn thơ là:

Bé thủ thỉ với mẹ
Tối hôm nay con sẽ
Đọc truyện cho mẹ nghe
Mẹ khe khẽ gật đầu
Con gái tôi ngoan quá...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 2 Chọn một trong các dòng đầu tiên sau đây, và thử viết thành bài thơ ngắn nhé!

1. Con vẹt của tớ biết nói tiếng người
2. Con voi ở công viên biết múa

3. Chú cá heo khiêu vũ
4. Mèo Elsa làm thơ
5. Cún con thích nhảy dây
6. Chú chim sâu hát
7. Khỉ con đá bóng

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Chiến thuật 2 Từ điển vần và từ điển từ đồng nghĩa, trái nghĩa

Từ điển vần

Quan trọng nhất trong sổ ghi chép của em là từ điển vần. Vì với vốn từ có sẵn, em có thể tìm những từ cùng vần với nhau.

Ví dụ: Với từ "bàn", bạn có thể tìm được bao nhiêu từ cùng vần?

Đây là gợi ý nhé: An, bán, bản, cán, cản, chán, dàn, gian, giản, khan, khàn, màn, lan, ngan, nhan, san, tán, tản, ván,...

Và bạn có thể tạo ra một bài thơ ngắn từ những từ cùng vần:

*Tôi mua một cây **lan***
*Tôi đặt trên **bàn***
*Hương hoa lan nồng **nàn***
*Trong đêm mùa xuân **man mát**...*

Hoặc với từ "hùng":

Tớ là ***Hùng***
Tớ thích ăn ***sung***
Tớ thích cả ngô ***bung***
Đặc biệt tớ không thích nói ***lung tung***
Và chẳng bao giờ ***khùng***.

Từ điển từ đồng nghĩa, trái nghĩa

Ngoài một từ điển vần, em cũng nên có một từ điển thông thường và "từ điển từ đồng nghĩa, trái nghĩa", cho phép em dễ dàng tìm thấy các từ có nghĩa "giống nhau" hoặc "đối lập" nhau, thậm chí những từ cùng cách viết, cách đọc nhưng nghĩa lại rất khác nhau.

Và bây giờ, em hãy gạch dưới những cụm từ đều được dùng để chỉ "bố" nhé:

Bố tôi là một *thám tử lừng danh*
Một thanh tra an ninh ngoại hạng
Một mật vụ không xoàng
Một điệp viên hoàn hảo.

Bố tôi có đôi mắt tinh như cáo
Và đôi tai thính như một con dơi
Bố tôi thậm chí có thể ngửi thấy hơi
Của tên tội phạm hay kẻ lừa đảo.

Nhưng sáng nay khi nghe mẹ bảo
Tìm giúp mẹ chìa khoá xe máy
Và mặc dù bố đã sử dụng hết tài "bá cháy"
Mà cuối cùng vẫn chẳng tìm ra.

Đây là một bài thơ vui nhưng rõ ràng nó giúp em hiểu là có thể dùng những cụm từ khác nhau để chỉ "bố" như: *một mật vụ không xoàng, một điệp viên hoàn hảo,...*

Hãy tiếp tục với bài thơ sau:

Mùa xuân có gì vui thế?
Mà Đậu thao thức đêm qua
Bắt bố bế vào bế ra
Miệng kêu: i, i ầm ĩ.

Con Sam phụ họa *rầm rĩ*
Đâu, đâu, Tết đã về chưa?
Con Sâu ồn ào không thua
Meo meo, sao không thấy pháo?

Cả nhà rõ là *huyên náo*
Rộn ràng với những thanh âm
Chỉ có bố là *thì thầm*
Bố yêu Đậu còi nhiều nhất.

Các từ như *ầm ĩ, rầm rĩ, huyên náo* đồng nghĩa với nhau và trái nghĩa với từ *thì thầm*.

Thực hành Cho các vần : "an, anh, ao, ăng, oa, ương,...," em hãy:

Bài 1 Với mỗi vần trên, tìm các từ có nghĩa có thể bắt vần với nhau.

Ví dụ Với vần "ương" ta tìm từ "hương" và các từ bắt vần có thể là: *sương, nương, thương, thưởng, nhường, lương, chương,...*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 2 Viết một đoạn thơ ngắn với một vần trong số các vần trên.

Ví dụ Từ các từ tìm được trong ví dụ ở bài 1, ta có thể viết thành đoạn thơ:

Hoa hồng ngát mùi hương
Cánh hoa đọng giọt sương
Em ngắm nhìn mê mải
Thấy hoa thật dễ thương...

Chiến thuật 3 Chỉnh sửa và "biên tập"

Công cụ duy nhất em thực sự cần để viết thơ là bút, giấy và bộ não của em. Nhưng làm thơ thậm chí có thể dễ dàng hơn nếu em có một từ điển vần, một từ điển từ đồng nghĩa và từ trái nghĩa như đã nói ở Chiến thuật 2.

Bắt đầu ngay bây giờ!

Mọi người thường hỏi rằng điều gì là khó nhất khi làm thơ. Phần khó nhất của việc làm thơ là ngồi xuống và bắt đầu. Một tác giả thơ nổi tiếng đã gọi quá trình này là "chỉ cần đặt mông lên ghế".

Vì khi em thực sự ngồi xuống để viết thì việc viết không khó như em nghĩ.

Chờ cho đến khi em viết xong để chỉnh sửa.

Một công việc rất quan trọng mà tất cả các nhà thơ, nhà văn phải học và thực hiện sau mỗi lần viết là "biên tập".

Việc chỉnh sửa trong khi viết có thể làm em chậm lại. Nếu em không thể tìm thấy từ phù hợp hoặc câu hoàn hảo, hãy đợi cho đến khi em có thể nhìn thấy nó bằng "đôi mắt mới".

Đừng lo lắng về chính tả và dấu câu.

Chính tả và dấu câu (dấu phẩy, dấu chấm, dấu chấm phẩy,...) rất quan trọng, nhưng em không nên lo lắng về chúng khi đang viết. Chính tả và dấu câu là một phần của giai đoạn "đánh bóng" khi viết một bài thơ. Chúng không *thực sự* quan trọng cho đến khi em viết xong bài thơ của mình.

Sau khi em cảm thấy mình đã hoàn thành bài thơ đó là thời gian để xem lại, kiểm tra chính tả và dấu câu.

Chiến thuật 4 Đừng trách bản thân

Không cần nghe những lời chê của người khác và đặc biệt đừng tự chê bản thân. Nếu em tự nhủ rằng thơ của em không hay, em có thể sẽ ngừng viết trước khi có cơ hội tiến bộ. Hãy nhớ rằng, mỗi bài thơ em viết là một phần của hành trình trở thành một nhà thơ giỏi.

Chiến thuật 5 Hãy chúc mừng bản thân mỗi khi hoàn thành một bài thơ

Một số bài thơ của em sẽ hay hơn những bài khác. Không ai có thể viết tất cả những bài thơ hay. Nếu em viết một bài thơ mà em nghĩ là không hay lắm, đừng lo lắng; chỉ cần cất đi và viết bài thơ khác.

Em không cần phải biết nó kết thúc như thế nào.

Em có thể thấy điều này đáng ngạc nhiên, nhưng em không cần phải biết bài thơ kết thúc như thế nào trước khi bắt đầu viết. Các bài thơ thường sẽ dẫn em đến một cái kết khác với ý tưởng em hình dung khi bắt đầu. Điều đó có nghĩa là mỗi bài thơ em viết đều lớn lên và có một cuộc đời riêng.

Em hãy đọc bài thơ sau:

Anh sẽ là tình yêu của em chứ
Anh sẽ cưới em vào tháng sáu phải không?
Hay anh nhốt em trong tầng hầm
Vào mỗi tháng khi trăng tròn vành vạnh.

Anh sẽ tha cho em rất nhiều bánh thạch
Ngoạm cho em cả gói bim bim mềm ngọt tận răng
Kể cả khi em béo ì ạch, đi lại uốn éo như con loăng quăng
Anh vẫn cho em đồ ăn vặt chứ?

Anh sẽ đối xử với em thật sự vô tư
Rồi lo lắng khi em bị đói
Anh cũng sẵn sàng tìm trên lưng em những con bọ chét
Rồi lấy miệng nhằn nhằn mà chẳng chút phân vân.

Sáng nay một mình em tha thẩn ra sân
Em lại muốn rút lại tình yêu của mình một chút
Vì em thấy anh đang nằm ngủ phơi rốn
Cái chân ghếch lên, trông chẳng điệu chút nào.

Đây là bài thơ mà trong quá trình viết, người viết đã tạo ra một cái kết độc đáo: "cuộc tình" của một chú mèo với chú chó cùng nhà.

NHÓM CHIẾN THUẬT VIẾT MỘT BÀI THƠ

Chiến thuật 1 Gieo vần

Bước 1

Tìm vần của từ và tìm các từ khác có cùng vần với từ đó.

Hãy cẩn thận vì không phải tiếng nào em tìm được cũng có nghĩa. Ví dụ: Cùng vần với "bát" có *cát*, *chát*, *dát*, *hát*, *khát*, *lát*, *lạt*, *mát*, *ngát*, *nhát*, *nhạt*, *sát*, *vát* là có nghĩa nhưng *thát*, *thạt*... thì không có nghĩa.

Bước 2

Chọn những từ có âm điệu giống nhau trong các từ cùng vần đã tìm được. Một số từ có vần giống nhau nhưng âm điệu lại khác nhau. Vì thế, cần thận trọng. Ví dụ: *bạn* và *bàn* là hai từ cùng vần nhưng âm điệu khác nhau.

Bước 3

Xác định cách gieo vần: vần lưng, vần chân,... hay gieo vần tự do. Cách đơn giản nhất là gieo vần chân.

Ví dụ:

Đó là một con *mèo*
Nó thực sự rất *béo*
Nên thay vì kêu *meo*
Nó ước: *Eo eo eo*!

Cũng có khi không cần các tiếng phải bắt vần với nhau.

Ví dụ

Hôm nay Đậu làm vỡ cốc
Và Đậu ngạc nhiên khi thấy những mảnh vụn
trên sàn nhà
Kèm theo đó là âm thanh khá to
Nên Đậu bắt đầu khóc, nước mắt rơi lã chã.

Bây giờ, hãy thử viết đoạn cuối cho một đoạn thơ có các câu mở đầu sau:

Bất cứ khi nào tôi chơi bóng
Quả bóng sẽ bay vèo lên mái nhà
Tôi nghĩ rằng tôi...

Để kết thúc đoạn thơ này, bạn hãy tìm càng nhiều từ có vần "a" càng tốt vì "nhà" là từ cuối cùng của dòng thơ thứ hai. Em có thể nghĩ về tất cả những hành động có thể làm của nhân vật trong bài thơ này.

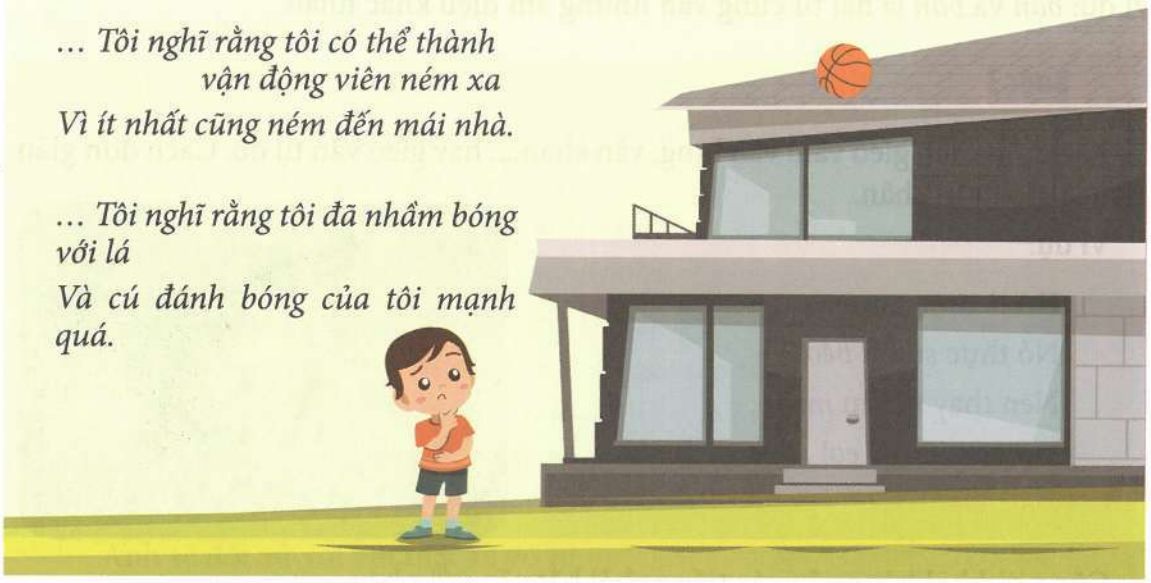
Và đây là một số những cách kết thúc khác nhau:

Bất cứ khi nào tôi chơi bóng
Quả bóng sẽ bay vèo lên mái nhà
Tôi nghĩ rằng tôi nên đi câu cá
Vì tôi không thể trèo lên lấy bóng
trên mái nhà.

... Tôi nghĩ rằng tôi có thể thành
vận động viên ném xa
Vì ít nhất cũng ném đến mái nhà.

... Tôi nghĩ rằng tôi đã nhầm bóng với lá
Và cú đánh bóng của tôi mạnh quá.

... Tôi nghĩ rằng tôi nghe thấy tiếng la
Của bác hàng xóm mỗi lần tôi chơi bóng.

Thực hành Em hãy sử dụng chiến thuật gieo vần để viết phần kết thúc các đoạn thơ sau:

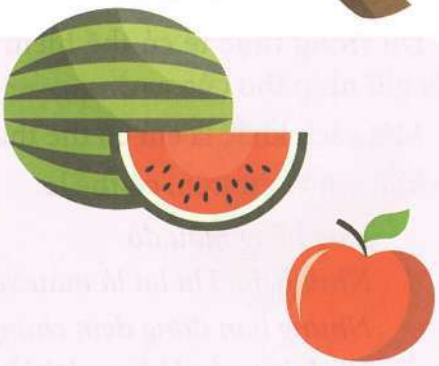

1 Cuối cùng thì tôi đã hiểu bong bóng
Được hình thành là bởi vì **đâu**
.....
.....

2 Sáng nào chích choè tỉnh dậy
Cũng thấy chim sâu dậy rồi
Chích choè phân vân quá **đi**
.....
.....

3 Nếu tôi đến thăm vương quốc kì lạ
Tôi sẽ bê theo một quả dưa
Để các bạn nhỏ có thể nhầm đó là quả **táo**
.....
.....

4 Tôi mơ được cưỡi trên con ngựa vằn
Với mái tóc xoăn màu hồng trên đầu
Và sáng nay khi tỉnh **dậy**
.....
.....

5 Bỗng nhiên sờ lên lưng
Tôi thấy mình mọc ra một đôi cánh
Và thế là thay vì đứng làm **bánh**
.....
.....

Em có nghĩ ra phần kết cho các câu thơ trên không? Thế là em vừa hoàn thành 5 bài thơ đầu tiên của em rồi.

Nếu em không thể tìm được từ cùng vần mà có nghĩa phù hợp thì sao?

Ví dụ

Em đang viết câu thơ:

Hoa hồng màu đỏ

Hoa cúc màu vàng

Em cảm thấy quá khó để tìm ra từ cùng vần với "vàng". Không sao, em hãy thay lại:

Hoa hồng màu đỏ

Hoa cúc màu xanh

Dù trong thực tế có thể hiếm thấy hoa cúc màu xanh hơn nhưng không sao, hãy giữ nhịp thơ của em.

Một cách khác là em có thể thay đổi toàn bộ dòng thơ.

Vẫn với ví dụ trên, có thể là:

Hoa hồng màu đỏ
Nhưng đôi khi lại là màu xanh
Nhưng bạn đừng đem chúng nấu canh
Vì chúng vẫn là hoa chứ không phải rau đâu bạn nhé!

Hoa hồng màu đỏ
Hay là nó đang xấu hổ
Tôi cũng thế, hay đỏ bừng cả mặt và cổ
Nên tôi thương hoa hồng hơn các loài hoa.

Hoa hồng màu đỏ
Và ai đó đã gửi cho tôi
Màu đỏ bọc trong tờ giấy trắng tinh khôi
Như lớp váy của nàng công chúa.

Em thấy không, chỉ cần thay đổi một chút là em vẫn có thể tiếp tục làm bài thơ của mình.

Chiến thuật 2 Tìm chủ đề

"Chủ đề" là vấn đề chủ yếu mà nội dung bài thơ phản ánh. Chọn một chủ đề có nghĩa là quyết định những gì em sẽ viết. Chọn chủ đề có thể là phần dễ nhất hoặc phần khó nhất khi viết một bài thơ. Lời khuyên là hãy sử dụng ý tưởng đầu tiên nảy ra trong đầu.

Ngoài ra, nếu mỗi khi nảy ra một ý tưởng cho một bài thơ, em hãy viết nó ra giấy mà không cần lo lắng về việc đó là ý tưởng tốt hay ý tưởng tồi và em sẽ sớm thấy mình có nhiều ý tưởng.

Nhưng nếu không có gì xuất hiện trong tâm trí thì sao? Em có thể chọn một ý tưởng ngoài trời không? Tất nhiên! Nhìn xung quanh em, em thấy gì? Nếu em đang ở nhà, em có thể viết một bài thơ vui nhộn về:

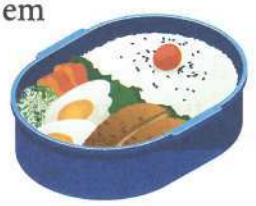
- Mẹ của em
- Máy nướng bánh mì
- Bồn tắm
- Thú cưng của em
- Phòng ngủ của em gái hoặc anh trai của em
- Bữa tối
- ...

Nếu đang ở bên ngoài, em có thể viết một bài thơ vui nhộn về:

- Xe hơi, xe đạp, máy bay,...
- Cây hoa hồng, cây xoài, cây đào,...
- Con chó, con mèo, con gà,...
- Trượt cầu trượt, chơi bóng đá, nhảy dây,...
- ...

Nếu em đang ở trường, em có thể viết một bài thơ vui nhộn về:

- Thầy/ Cô của em, bạn của em,...
- Bài tập về nhà, bàn làm việc hoặc tủ đựng đồ lộn xộn của em
- Bữa trưa tại phòng ăn, giờ giải lao,...
- Thầy/ Cô hiệu trưởng, cô giáo chủ nhiệm,...
- Lí do em nghỉ học
- ...

Các chủ đề khác

Ngoài những bài thơ về thiên nhiên, về gia đình và trường lớp, còn rất nhiều bài thơ về chủ đề khác mà các em có thể lựa chọn. Ví dụ: Viết về sinh nhật hoặc ngày lễ, công việc nhà, động vật, em bé, kì nghỉ gia đình, bữa ăn, các môn thể thao,... Em cũng có thể viết về người ngoài hành tinh, quái vật, rô-bốt, phim, đồ chơi, truyện tranh,... Như em có thể thấy, danh sách những thứ cần viết gần như vô tận.

Ngoài việc viết về những điều đã biết, em cũng có thể viết về những điều trong trí tưởng tượng. Em có thể viết về một thị trấn nơi mọi người đều làm ngược lại mọi thứ, ăn tráng miệng trước bữa tối, ăn bữa trưa trước bữa sáng và thức dậy trước khi đi ngủ. Em có thể viết về vương quốc riêng của mình, nơi em là người cai trị và mọi người đều làm đúng như những gì em đã nói. Em có thể viết về một vùng đất mà tất cả những con chó đều có màu da cam và những con chim làm bằng ngô mọc trên cây.

Thậm chí em có thể viết một bài thơ về chủ đề: *Không thể làm một bài thơ!*

Đây là một vài dòng đầu tiên khác nhau mà em có thể sử dụng để bắt đầu viết bài thơ:

– Tôi không thể viết một bài thơ

– Tôi phải viết một bài thơ

– Tôi không biết làm thế nào để viết một bài thơ

– Tôi không thích làm thơ

– Tôi muốn viết một bài thơ

– Cô giáo của tôi nói hãy viết một bài thơ

Tiếp theo, hãy chọn một lí do "bình thường" cho việc em không thể viết một bài thơ ngay bây giờ. Ví dụ, vì em không có bất kì tờ giấy nào để viết. Tiếp theo, hãy nghĩ đến một lí do "bất thường" cho việc không có giấy. Điều gì sẽ xảy ra nếu đó là do túi sách của em đã bị cháy? Và bài thơ sẽ hình thành thế này:

Hôm nay tôi không thể viết một bài thơ nào

Bạn sẽ nghĩ rằng có thể tôi nói xạo

Nhưng tất cả giấy viết của tôi đã chìm trong biển khói

Túi sách của tôi đang cháy đùng đùng.

Đó là một khởi đầu tốt. Bây giờ người đọc bài thơ của em sẽ tự hỏi làm thế nào mà túi sách của em lại bị cháy. Trong phần còn lại của bài thơ, em có thể kể về câu chuyện chiếc túi bị cháy như thế nào. Có lẽ một con rồng phun lửa đã lang thang vào lớp học của em. Có thể người ngoài hành tinh đã bắn nó bằng tia laze. Có thể em đã vô tình đánh rơi nó trong một ngọn núi lửa. Bài thơ của em có thể dài hay ngắn tuỳ ý, tuỳ thuộc vào thời lượng để kể câu chuyện kì quặc của em.

Hãy nhớ kết thúc bài thơ của em bằng một hoặc hai dòng nhắc nhở người đọc rằng em không thể viết một bài thơ như thế nào. Tất nhiên, vì em vừa viết cả một bài thơ, dòng cuối cùng sẽ rất buồn cười vì nó không còn đúng nữa!

Và đây là một bài thơ khác:

Tôi phải viết một bài thơ
Nhưng tôi thực sự không biết cách
Theo những gì đã chỉ ra trong sách
Tôi chọn một từ rồi đi tìm vần đã xem sao
Tôi tìm được từ "con bò" và tiếp theo thì thế nào
Viết về con bò có vẻ đơn điệu quá
Có lẽ để phần viết trở nên đáng giá
Tôi sẽ viết về con bò ngoài hành tinh của chúng ta

Và thế là bò phải đội mũ bảo hiểm bằng da
Và mặc bộ đồ không gian ngồi trên con tàu vũ trụ
Bò sẽ có thêm bên mình cây gậy với ánh sáng laze
Đựng trong chiếc bao da luôn đeo bên cạnh
Bò vượt qua thiên hà giá lạnh
Trên những tầng mây và trên những vì sao
Bò bay lượn từ thấp đến cao
Và chiến đấu với những kẻ thù ngoài trái đất
Tôi hi vọng, con bò của tôi là duy nhất
Và cô giáo thích câu chuyện về bò li kì mà tôi đã nghĩ ra
Nhưng có thể đó chính là bài thơ mà không xa
Tôi sẽ viết mà không hề sợ hãi.

Thực hành

Bài 1 Em hãy chọn một chủ đề bất kì (về gia đình, cây cối, vật nuôi, trường học, thầy cô, bè bạn,...) và thử viết một bài thơ ngắn về chủ đề đó.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

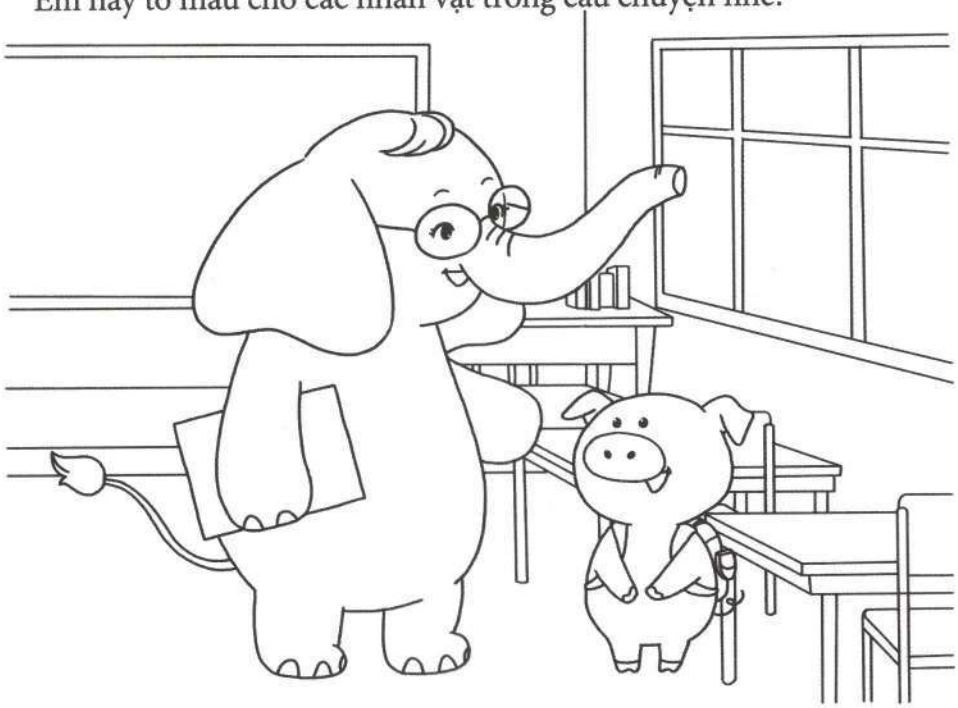
.....

.....

.....

Bài 2 Hình dưới đây là lớp học của cô giáo voi và học sinh lợn. Em hãy tưởng tượng và viết từ 2 đến 3 câu thơ vui nói về lớp học đó xuống phía dưới. (Theo em, hai cô trò đang trao đổi với nhau về chuyện gì? Tình cảm cô trò như thế nào?...)

Em hãy tô màu cho các nhân vật trong câu chuyện nhé!

.....

.....

.....

Chiến thuật 3 Thu hẹp chủ đề

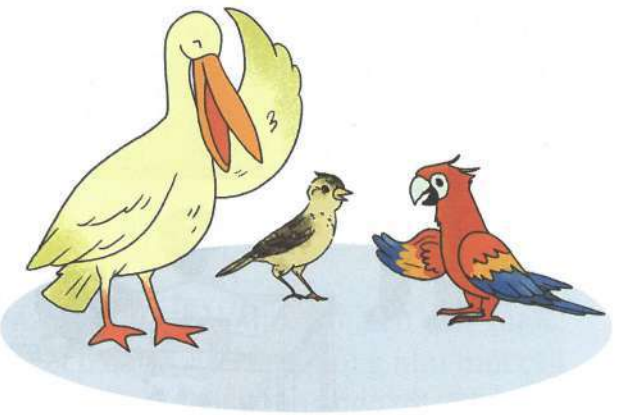
Giả sử em quyết định viết một bài thơ vui nhộn về một con vật. Làm thế nào để em chọn một con vật? Em có thể viết về một con vật mà em biết, chẳng hạn như chó, ếch, cá, mèo,... Em cũng có thể viết về một con vật mà em đã nhìn thấy trong sở thú hay đọc trong một cuốn sách. Hoặc viết về những con vật có đặc điểm vui nhộn. Ví dụ, những con chồn hôi rất thú vị vì chúng có mùi rất hôi, giống như một đôi tất tập thể dục cũ bẩn. Chuột túi tung tăng như thể chúng có lò xo ở chân. Chúng có một cái túi để đựng chuột túi con và tiền lẻ dự phòng. Trên thực tế, hầu hết các loài động vật đều có một hoặc hai đặc điểm riêng biệt khiến chúng trở thành chủ đề cho một bài thơ hài hước.

Bây giờ, hãy làm thử. Đầu tiên chúng ta chọn một con vật. Giả sử em muốn viết về một con chim, em có thể nghĩ tới:

- Một con bồ nông
- Một con vẹt
- Một con chim sơn ca

Tất cả những loài chim này đều có những đặc điểm đặc biệt. Ví dụ, bồ nông có cái mỏ cực kì lớn, nhiều con vẹt có thể nói chuyện, chim sơn ca có mỏ dài và nhiều màu sắc.

Nếu em nghĩ về một số chủ đề khác nhau thì hãy chọn điều đầu tiên em nghĩ đến. Ví dụ: Nếu loài chim đầu tiên em nghĩ đến là bồ nông, hãy viết bài thơ về bồ nông. Khi hoàn thành, em có thể viết tiếp về các chủ đề còn lại.

Em thấy đấy, việc chọn chủ đề cho bài thơ dễ hơn em tưởng rất nhiều! Nếu em cảm thấy mình gặp khó khăn khi chọn chủ đề, chỉ cần quyết định viết về điều đầu tiên em nghĩ đến, sau đó ngồi xuống và viết.

Thực hành

Bài 1 Em định viết bài thơ ngắn về hoa, thử hình dung xem loài hoa đầu tiên nảy ra trong đầu em là hoa gì (màu sắc, hương thơm,...) và thử viết một bài thơ ngắn về loài hoa đó.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 2 Dưới đây là bài thơ vui mà một bạn nhỏ viết về người thầy của mình:

Hôm nay thầy làm siêu nhân
Cả lớp ồ lên thích thú
Thầy có bay được không nhỉ?
Thầy có phép thuật gì không?

Cả lớp hồi hộp đợi trông
Chà chà, thầy buồn cười quá
Cả lớp cười nghiêng cười ngả
Không hiểu thầy "hoá phép" gì .

Thầy giúp cả lớp hiểu bài
Nhanh như là làm phép thuật
Thích thầy làm siêu nhân thật
Cả lớp vỗ tay ầm ầm.

Em định viết bài thơ ngắn về một người mà em yêu quý, thử hình dung xem người đó có gì đặc biệt? Hãy viết một bài thơ ngắn về người đó cùng điều đặc biệt mà em cảm nhận được nhé.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Chiến thuật 4 Để viết một bài thơ hài hước

Nếu em đang tự hỏi làm thế nào có thể làm cho những bài thơ của mình trở nên hài hước thì sau đây là một số gợi ý:

- Sử dụng kết thúc bất ngờ;
- Tìm ý tưởng hài hước, vui nhộn;
- Phóng đại/ Cường điệu;
- Sử dụng cách nói ngược;
- Sử dụng địa điểm bất thường hoặc khác lạ;
- Sử dụng những từ ngữ hài hước hoặc nghệ thuật chơi chữ.

Sử dụng kết thúc bất ngờ

Có rất nhiều cách khác nhau để làm cho một bài thơ trở nên hài hước, nhưng tất cả đều dựa vào "yếu tố bất ngờ". Một bài thơ vui cũng giống như một câu chuyện cười thường làm cho người đọc ngạc nhiên về điều không ngờ tới. Hãy xem ví dụ sau:

Ba ơi, hãy giúp con làm bài này vì
phép nhân quá khó
Ba nhìn tôi nhăn nhó và trả lời: Ba
còn bận nấu chín nồi thức ăn này đã
Ôi thế thì ba không cần làm gì cả
Vì con chỉ ngồi đây và hét: Ba – ba!

Đố các em, phần kết thúc bài thơ trên có điều gì bất ngờ không? Nếu có thì đã chính xác vì ba (lần) ba là chín – giống với việc ba cần làm chín thức ăn.

Sự kết hợp giữa việc học bảng cửu chương với việc ba nấu chín thức ăn và tiếng gọi ba đã làm nên một kết thúc đáng yêu cho bài thơ này.

Tìm ý tưởng hài hước, vui nhộn

Mỗi khi em nghĩ tới điều gì buồn cười, hãy viết ra giấy. Và em chọn ý tưởng hài hước để làm cái kết bất ngờ.

Giả sử em quyết định viết bài thơ về con ong, hãy tự hỏi "Có gì vui ở một con ong?". Đó có thể là: Chúng có các sọc vàng và đen. Chúng đốt khi tức giận. Chúng bay và tạo ra tiếng ồn. Chúng tạo ra mật ong và tổ ong.

Vì vậy, đây là một số ý tưởng cho những bài thơ vui nhộn:

– Một con ong có màu tím và xanh thay vì vàng và đen.

– Một con ong hay mất bình tĩnh và dễ tức giận.

– Một con ong không thể bay vì nó có thể khiến xung quanh quá ồn ào.

– Một con ong tạo ra tiếng còi thay vì tiếng vo ve.

– Một con ong sử dụng mật ong để làm đẹp...

Bây giờ, nếu sử dụng ý tưởng cuối, có thể bài thơ sẽ là:

Ngọt Ngào là tên một nàng ong
Nàng ta vô cùng điệu đà và chăm làm đẹp
Mọi người đều ngạc nhiên vì sao cánh Ngọt Ngào
luôn mượt mà và ướt nhẹp
Mà không biết rằng Ngọt Ngào đã chải cánh bằng
mật ong.

Cách tìm một ý tưởng hài hước

Một cách hay để làm cho bài thơ trở nên hài hước là tự hỏi: "Điều đó có gì vui?" Nếu em định viết một bài thơ về một con đại bàng, hãy tự hỏi mình: "Có điều gì vui khi nói về một con đại bàng?".

Thông thường đại bàng rất tự hào về lớp lông trên đầu. Nếu đại bàng bị hói thì sao? Chắc là nó sẽ rất ngại ngần và có thể tìm đến một bộ tóc giả.

Hoặc đại bàng được biết đến với việc xây tổ rất to lớn. Điều gì sẽ xảy ra nếu một con đại bàng không biết khi nào nên ngừng xây dựng, và kết thúc với một cái tổ lớn hơn sân vận động bóng chày, hoặc cao hơn toà nhà cao tầng?

Hãy thử làm điều tương tự với một con cá sấu. Cá sấu có từ "sấu" đồng âm với "xấu", vì thế có thể viết về một chú cá sấu sợ bị chê là xấu. Cá sấu cũng có rất nhiều răng, vì vậy có thể viết về một con cá sấu không đánh răng và có một trăm bốn mươi bảy cái răng sâu. Em cũng có thể viết một bài thơ về một con cá sấu tốt bụng nhưng rất buồn vì mọi người cho rằng nó xấu tính.

Phóng đại/ Cường điệu

Một kĩ thuật phổ biến để làm cho bài thơ trở nên hài hước là phóng đại. Phóng đại có nghĩa là lấy một đặc điểm của đối tượng và làm cho nó lớn hơn nhiều lần, có nhiều khả năng phi thường hơn, đẹp lộng lẫy hoặc xấu xí hơn bình thường. Một chiếc xe đạp có thể đi một nghìn dặm một giờ; một giáo viên giao hàng trăm bài tập về nhà mỗi ngày; thức ăn ở quán cà phê có mùi vị tệ hơn nước cống; một con chó rất thông minh, nó có thể nói năm thứ tiếng,... đều là những ví dụ về sự phóng đại.

Vậy làm thế nào có thể sử dụng cường điệu để bài thơ trở nên hài hước? Đầu tiên, hãy viết ra càng nhiều đặc điểm của đối tượng càng tốt. Sau đó, đối với mỗi đặc điểm hãy viết ra những cách khác nhau để phóng đại, cường điệu.

Giả sử, chúng ta viết bài thơ về một trận bóng rổ. Em có thể phóng đại khi nói rằng tất cả các cầu thủ trong đội đều cao 3 mét. Em có thể tự xưng là cầu thủ bóng rổ giỏi nhất (hoặc tệ nhất) trên hành tinh (hoặc trong toàn bộ vũ trụ). Em có thể nói rằng trò chơi rất dài, phải mất ba năm mới kết thúc. Hoặc em muốn viết một bài thơ về kẹo cao su bong bóng. Em có thể viết về việc thổi quả bong bóng lớn hơn Trái Đất. Em có thể viết về việc kẹo cao su bong bóng dính nhất thế giới dính vào giày của em,...

Như em có thể thấy, phóng đại là một cách dễ dàng để chọn bất kì chủ đề nào và khiến nó trở nên hài hước.

Sử dụng cách nói ngược

Một cách khác để làm cho điều gì đó trở nên hài hước là tạo những đặc điểm trái ngược, đối lập với những điều bình thường, ví dụ:

- Một con voi nhỏ xíu hoặc một con chim ruồi khổng lồ.
- Một con rùa chạy rất nhanh hoặc một chiếc xe đua chạy rất chậm.
- Một con quái vật thân thiện hoặc một con mèo con xấu tính.
- Một bông hồng hôi hám hoặc một con chồn hôi có mùi vị ngọt ngào.

Để tìm thấy điều đối lập hài hước, trước tiên hãy chọn ý tưởng. Ví dụ, viết bài thơ về đồng hồ báo thức – chiếc đồng hồ gọi em dậy đúng giờ và thường bằng âm thanh rất to. Vậy điều đối lập có thể là một chiếc đồng hồ báo thức luôn sai giờ hoặc một chiếc đồng hồ báo thức quá yên tĩnh, không ai có thể nghe thấy.

Hoặc có thể bạn muốn viết một bài thơ về một người ngoài vũ trụ. Mọi người thường nghĩ về người ngoài hành tinh là "những người đàn ông màu xanh lá cây" với râu trên đầu, và có thể có ba mắt, bốn tay,... Điều ngược lại có thể là viết về một người ngoài hành tinh trông giống hệt con người, có hai mắt, một đầu, hai tay,... Ví dụ, em có thể viết về một vật thể bay hạ cánh ở sân sau nhà và người ngoài hành tinh trông giống hệt như chị gái hoặc thầy cô của em, hoặc giống vị Tổng thống Hoa Kỳ.

Sử dụng các phép đối lập theo cách này có thể giúp em dễ dàng nảy ra những ý tưởng hài hước cho bài thơ.

Sử dụng địa điểm bất thường hoặc khác lạ

Tìm ra bối cảnh bất thường của bài thơ cũng giống như sử dụng các phép đối lập.

Ví dụ, em không thể đi câu cá, lướt sóng hoặc bơi lội ở nơi không có nước như ở giữa đường phố hoặc sa mạc Xa-ha-ra. Nếu đang viết một bài thơ về câu cá, em có thể làm cho nó trở nên hài hước bằng cách tìm đến những địa điểm như vậy.

Dưới đây là một số ví dụ khác:

- Một con đại bàng hói trong tiệm cắt tóc;
- Một người khổng lồ trình diễn ba lê;
- Người tuyết trên sa mạc;
- Một con cá bơi trên máy bay;
- Một mớ rau cải trong cửa hàng kẹo;
- Chơi ten-nít trong hồ bơi.

Sử dụng các từ hài hước hoặc nghệ thuật chơi chữ

Có một số từ đọc lên nghe khá buồn cười, ví dụ em viết về người nào đó to béo và đi chậm thì có thể dùng: *lạch bạch, lạch bà lạch bạch,...*

Việc sử dụng những từ ngữ hài hước có thể không phải là điều chính khiến bài thơ của em trở nên hài hước, nhưng nó có thể tạo ra sự khác biệt giữa một bài thơ hay và một bài thơ thực sự hài hước. Bởi vì những từ ngữ hài hước có thể khiến người đọc mỉm cười hoặc khúc khích khi thưởng thức bài thơ.

Do đó, khi lựa chọn sử dụng một trong nhiều từ để mô tả, hãy tự hỏi bản thân xem từ nào nghe vui nhất.

Ngoài các từ hài hước, chúng ta có thể sử dụng *thủ pháp chơi chữ.*

Hãy đọc bài thơ sau:

Mẹ ơi hôm nay con đứng đầu
Ôi con mẹ thật là giỏi quá
Chắc hẳn con được điểm mười hoặc làm bài nhanh nhất
Để được đứng đầu có phải giản đơn đâu
Không, mẹ ơi, hôm nay bạn Đậu
Nghỉ học nên con được đứng đầu
Vì khi xếp hàng, Đậu là Đậu còi
Nên luôn đứng ở đầu hàng, thứ nhất.

Ở đây, từ "đứng đầu" đã được sử dụng theo lối chơi chữ khiến bài thơ hài hước.

Đôi khi việc chơi chữ là cách dùng để miêu tả về một vật gì đó bất thường.

Ví dụ *Khi người khổng lồ bé nhỏ bị đói*

Mẹ ơi con đói, con nghĩ con có thể ăn một bàn thức ăn bằng cả nước Anh
Người khổng lồ nhỏ bé khóc nấc lên và gục đầu vào lòng mẹ.
Tối nay, chúng ta có món Chile nhé, con yêu
Mẹ của khổng lồ nhỏ bé thở dài và vuốt tóc con nhè nhẹ
Cho con xin thêm một vài món Samoa được không mẹ nhỉ
Người khổng lồ nhỏ bé lại tiếp tục ỉ ôi
Con đừng quên còn món tráng miệng nữa đấy thôi – mẹ nói
Mẹ đang nướng món bánh Alaska thơm phức
Còn ngày mai chúng ta có những món Thổ Nhĩ Kì ngon cực
Thực sự chẳng có gì có thể ngon hơn
Mẹ sẽ nấu chúng trong chiếc lò rực rỡ màu sơn
Và "phục vụ" con các món ăn Trung Quốc.

Bài thơ trên có yếu tố khổng lồ – nhỏ bé và các "món ăn" đặc biệt.

Thực hành

Em hãy sử dụng một hoặc kết hợp một số chiến thuật trong 6 chiến thuật viết một bài thơ hài hước nêu trên để viết một bài thơ vui theo chủ đề mà em yêu thích nhé.

Gợi ý

Để làm cho một bài thơ hài hước nhất có thể, hãy thử sử dụng kết hợp những chiến thuật trên. Hãy thử viết một bài thơ với kết thúc bất ngờ, từ ngữ hài hước, cách nói ngược, cường điệu hoặc một bối cảnh khác thường. Có thể tham khảo một số ví dụ dưới đây:

Ví dụ 1

Đây là câu chuyện của Min
Trưởng đoàn ba lê trong thị trấn yên tĩnh
Tất cả khách tham quan đều muốn lên lịch
Để được xem trình diễn của các vũ công bò
Min sẽ mặc cho các chú bò chiếc những quần tất co giãn nhiều màu sắc
Và áo khoác lấp lánh mềm như cỏ
Trong tiếng nhạc đắm say rộn ràng hớn hở
Những chú bò quay tròn uyển chuyển lướt đi
Hàng đêm, những người xem rơi lệ thầm thì hay cười nói khoái chí
Về những vở diễn đẫm nước mắt hay vui hết nấc
Những chú chó cũng rống lên như thể là mình hạnh phúc nhất
Và những âm thanh cứ thế dâng trào,
Nhưng những chú bò rừng mới khó chịu với sự ồn ào làm sao
Chúng chạy đi báo cảnh sát
Từ đấy thị trấn không còn nhóm múa ba lê kì lạ nữa
Mà thay vào đó là nhóm múa của các chú công an.

Ví dụ 2

"CHUYỆN TÌNH" SÚN ĐỐM

Sún đốm ngồi sau cửa sổ
Thân hình chấm trắng chấm đen
Mặt Sún ngoen ngoét lem nhem
Chắc hẳn là do ăn vụng.

Đã thế áo quần lụng thụng
Ôm cái bụng béo lặc lè
Mỗi khi nằm ở đầu hè
Đi qua tưởng là... con gấu.

Cái mõm thật là khó giấu
Sục sục lục tung xoong nồi
Xong rồi liến láu một hồi
"Lâu lắm chưa ăn rồi đấy!".

Ái chà, Sún đang nhấp nháy
Liếc nhìn nàng mèo lượn qua
Uốn éo đong đưa ba hoa:
"Nhớ mèo, chẳng buồn ăn uống".

Tương tư dễ chừng phát ốm
Chẳng thiết quà bánh cá cua
Cả đến cục xương vẫn ưa
Giờ chả thiết tha gì nữa.

"Tôi định mời anh dùng bữa"
Mèo nói nhẩn nha, dịu dàng
"Mà anh thể tạng làng nhàng
Thì thôi, hẹn anh khi khác".

Sún kêu hức hức ngơ ngác
Khi mèo tót lên cây dừa
"Ôi, tôi là tôi nói đùa
Chứ ăn là tôi vui nhất".

Mèo nghiêng đầu rồi ngây ngất
Mem mem thèm thèm lêu lêu
Cún ực ực, than đau đau
Không có yêu đương gì hết!

Ví dụ 3

CÂU CHUYỆN VỀ DẾ

Dế có mười em chó nhỏ
Suốt ngày lẽo đẽo theo em
Dế nằm, chúng bèn nằm theo
Dế ngồi, chúng lăn ra cùng.

Có mười đứa em mệt thật
Rón rén ăn, có yên đâu
Chúng nó lèo nhèo, gâu gâu
"Em thèm, cho em ăn nhé!".

Thi thoảng lèm bèm cắn xé
Gừ gừ, khèng khẹc đuổi nhau
Hoặc léo nhéo hét: gâu gâu
"Dế ơi, bế em một tí!".

Bây giờ thì Dế đang nghĩ
Bài học phép cộng sáng nay
Mười em chó cũng loay hoay
Eo ơi, xem chừng khó phết.

A, Dế reo vui như Tết
7 cộng với 3 bằng 10
Dế đếm các em, mỉm cười
Đủ 10 em bên cạnh Dế.

Và sau đây là bài thơ vui nhộn của em:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Chiến thuật 5 Sử dụng cách ngắt dòng

Từ một đoạn văn xuôi có thể ngắt một dòng thành hai hoặc nhiều dòng ngắn hơn để tạo thành một đoạn hoặc bài thơ ngộ nghĩnh. Khi đó, người đọc sẽ đọc chậm lại, ngân nga các từ ở cuối dòng tạo giai điệu cho thơ.

Bây giờ hãy thử viết một vài câu về một địa điểm yêu thích. Thử nghiệm với việc thêm ngắt dòng để khiến người đọc đọc chậm lại những phần hay nhất (chú ý loại bỏ những từ thừa hoặc không cần thiết và thêm từ ngữ tạo âm điệu khi cần).

Phiên bản 1

Một trong những nơi tôi thích nhất là lối đi bên hông nhà. Vào mùa xuân, những bụi hoa hồng nở xoà. Khi gió thổi qua, những cánh hoa hồng hồng, nho nhỏ bay xuống bám vào tóc tôi. Mùi thơm ngọt ngào, trong trẻo theo từng bước chân tôi.

Phiên bản 2

Thêm ngắt dòng, loại bỏ những từ không cần thiết:

Con đường bên hông nhà em
Mùa xuân
Những bụi hoa hồng
Nghiêng bóng
Khi gió thổi qua
Những bông hoa bé xinh
Rơi xuống
Bám vào tóc em
Mùi thơm ngọt ngào
Trong trẻo...

Thực hành

Từ những đoạn văn xuôi sau đây, em hãy sử dụng chiến thuật ngắt dòng để tạo thành bài thơ nhé. (*Lưu ý*: Có thể loại bỏ những từ không cần thiết và thêm từ ngữ nhất là những từ nối, từ miêu tả, từ láy; sử dụng thêm các biện pháp tu từ như so sánh, nhân hoá, phóng đại; có thể đảo từ ngữ, đảo trật tự các thành phần câu,...)

Đoạn 1

Tôi yêu những người dân đi biển làng tôi, yêu mặt biển trong xanh dậy sóng và yêu những con thuyền rẽ sóng ra khơi. Xa xa, nhấp nhô những cánh buồm trên sông, thấp thoáng mấy người dân chài, tản mạn vài cánh chim chiều bay về tổ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Đoạn 2

Chúng em náo nức đến trường. Cổng trường dang rộng vòng tay chào đón chúng em vào lớp. Như đàn chim non, chúng em ùa vào lớp học.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Đoạn 3

Đêm đen sẫm như một tấm màn nhung huyền bí. Trong căn phòng nhỏ ấm áp, giấc ngủ của em êm đềm trôi đi trong lời ru của mẹ. Em lớn lên trong tình thương ngọt ngào của mẹ và sự chở che của cha. Hạnh phúc dâng tràn ngập lòng.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Đoạn 4

Mùa xuân vừa đến mang theo trong gió thoang thoảng mùi của đất, mùi của những lá cỏ non mới nảy chồi và cả mùi ngai ngái của những đống rơm khô thấm đẫm mưa xuân. Hoa cam kết lại thành chùm, bông hoa trắng muốt, bung toả như năm cánh sao duyên dáng. Hương cam ngan ngát, dịu nhẹ. Mùa hoa nở, hương cam dâng lên khiến không khí vườn quê thật thanh mát, trong lành, dễ chịu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

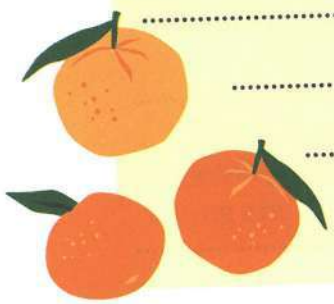
.....

.....

.....

.....

.....

Đoạn 5

Khi mùa thu đến, cây chuyển màu rực rỡ. Mùa thu thêu lên vòm lá bàng xanh dịu dàng những chiếc lá vàng, lá đỏ. Quả bàng cũng chuyển màu vàng óng. Hương thơm thoảng bay dịu dàng...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Chiến thuật 6 Sử dụng nghệ thuật so sánh và nhân hoá

So sánh

Sử dụng "giống như", "tựa như",... để so sánh sự vật được miêu tả với các sự vật khác. Điều này giúp em nhìn sự vật theo một cách tươi mới.

Bây giờ hãy miêu tả về một người nào đó bằng cách so sánh:

Ví dụ

Nhanh như con sóc
Hét vang như còi
Ăn lười như mèo
Đích thị bạn Đậu.

Nhân hoá

Là gọi hoặc tả con vật, cây cối, đồ vật,... bằng những từ ngữ vốn dùng để gọi hoặc tả con người. Nhân hoá có tác dụng làm cho các sự vật, đồ vật trở nên sống động hơn, gần gũi hơn.

Có 4 phép nhân hoá chính:

Phép nhân hoá 1

Sử dụng từ gọi người để gọi vật: sử dụng các từ gọi người, các từ xưng hô giữa người với người như: cậu, tớ, bạn, mình, tôi,... để gọi các loài vật.

Ví dụ

Chú dế mèn, *chị* sáo sậu, *ông* mặt trời...

Ông mặt trời toả ánh nắng vàng đánh thức cây cối, sự vật và con người.

Phép nhân hoá 2

Trò chuyện, xưng hô với đồ vật, sự vật thân mật như đang nói chuyện với con người. Đồ vật, sự vật khi đó đã trở nên gần gũi hơn, không còn là vật vô tri vô giác.

Ví dụ

Cô Vịt ơi! *Cô* đưa các *con* đi tắm sông à.

Phép nhân hoá 3

Dùng những từ để miêu tả hình dáng, hành động, tâm trạng, đặc điểm, tính cách,... của con người để miêu tả sự vật.

Ví dụ

Những chú gà con đang *lắng nghe* mẹ chúng dạy cách tìm mồi.

Phép nhân hoá 4

Đồ vật, động vật, cây cối tự xưng là người.

Ví dụ

Tớ là xe đua Mắc-quin đây.

Dưới đây là một số ví dụ về các bài thơ có sử dụng phép so sánh và nhân hoá một cách hiệu quả:

Ví dụ

MÁY ĐÁNH TRỨNG

Máy đánh trứng
Nhảy múa và xoay vòng
Trong bể trứng mềm trơn trượt
Nó quyện với bột mì trắng
Với đường và bơ *mềm như bông*
Nó cứ xoay xoay xoay *nhẹ tựa sợi lông*
Dường như nó không bao giờ biết mệt.

CHÚ BÒ ĐÁNG YÊU

Con bò đang ăn cỏ
Nó thấy con sâu nhỏ
Nằm lẫn trong đám cỏ.
– "Ái chà, anh bò to
Khéo giẫm vào tôi đấy!"
Sâu nói đầy lo lắng.
– "Không sao, sâu đừng lo
Tôi to mà hiền so
Tôi chỉ ăn lá cỏ
Tôi có ăn sâu đâu!"

Hãy viết tiếp 3 câu bắt đầu bằng:

Không sao, sâu đừng lo

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GÀ CON Ở ĐÂU ?

– "Ôi gà con của tôi đâu?"
Quạc quạc quạc quạc
Chị gà mái kêu lên thảm thiết
– "Gà con của tôi đâu?
Gà con của tôi đâu?"

Đây là cún con,
Đây là mèo mướp
Thế gà con của tôi ở đâu?
Quạc quạc quạc quạc
Đây là dê và đây là thỏ

Thế gà con của tôi ở đâu?
Quạc quạc quạc quạc
Đây là bò và đây là ngựa
Thế gà con của tôi ở đâu?

Quạc quạc quạc quạc
– "Chị gà mái ơi
Chị nhìn lại đi
Gà con đang nấp
Dưới đôi cánh chị".

Cả trang trại đồng thanh trả lời.

Hãy viết tiếp 3 câu bắt đầu bằng:

Ôi gà con của tôi ở đâu?

.....

.....

.....

NGHE BIỂN XANH CA HÁT

Tớ nhìn thấy bầu trời
Tớ nhìn thấy mặt nước
Tớ nhìn sau nhìn trước
Và nhìn thấy mặt trời.

Tớ đang bơi đang bơi
Dưới biển xanh bát ngát
Tớ nhìn thấy xanh mát
Một màu xanh hiền hoà.

Tớ nhìn cây, nhìn hoa
Tớ nhìn sò, nhìn cá
Tớ nhìn tàu, nhìn đá
Tớ đang bơi đang bơi.

Tớ đang đi dạo chơi
Dưới đáy biển xanh ngắt
Nghe sóng ca biển hát
Tớ đang bơi đang bơi.

Hãy viết tiếp 3 câu bắt đầu bằng:

Tớ có thể ...

.....

.....

.....

ÔI, NHIỀU QUÁ!

Đây là cá voi, kia là cá voi
Chúng đang mỉm cười dưới biển
Một, hai và ba. Ôi, nhiều quá!
Đây là sò biển. Kia là sò biển
Những con sò đang hát ca trên bờ biển
Một, hai, ba và bốn. Ôi nhiều quá!
Đây là hải âu. Kia là hải âu
Chúng đang nhào lộn trên bầu trời
Một, hai, ba, bốn và năm.
Ôi, nhiều quá!

Hãy viết tiếp đoạn bắt đầu bằng câu:

Đây là chim cánh cụt ...

.....

.....

.....

Đây là chuồn chuồn nước ...

.....

.....

.....

Thực hành

Bài 1 Em đọc bài thơ sau:

THỨC DẬY SÁNG

Vườn cây vừa tỉnh giấc
Lũ chào mào râm ran
"Ấy, anh bạn muộn màng
Thế mà, giờ đã dậy".

Lại còn đang tập chạy
Khởi động vòng quanh sân
Lũ gà quẩn quanh chân
Giật mình kêu "oái oái".

Hôm nay anh hăng hái
Thành "chàng trai" lớp Ba
Mới hôm nào không xa
Còn "dấm đài" ở lớp.

Bây giờ thì thật khác
Anh đọc truyện, làm văn
Một mình biết nấu ăn
Dù chỉ pha... mì gói.

Anh đội cái mũ cói
Đeo ba lô thật oai
Tranh thủ mèo ngáp dài
Ôm mẹ, thơm một cái!

"Anh bạn muộn màng" trong bài thơ đến trường ngày khai giảng thật dễ thương. Còn em, em có gì vui trong ngày khai giảng. Hãy viết đoạn thơ ngắn kể cho các bạn chào mào nghe về niềm vui đó nhé!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 2 Em đọc bài thơ sau:

Bạn Lan thích học Toán
Bạn Hùng thích làm thơ
Bạn Nam thích đánh cờ
Bạn Nga yêu ca hát .

Ôi sao mà khó thế!
Tớ chẳng biết được cơ
Tớ không thích đánh cờ
Không thích thơ, thích số.

Bạn Linh thích nhảy múa
Bạn Vân thích chơi đùa
Còn Bình ơi, bạn nghĩ
Xem là bạn thích gì?

Nhưng hôm qua, tớ nhớ
Bạn cho Linh mượn đồ
Bạn nâng khi Hùng ngã
Bạn giặt khăn lau bàn.

Chúng tớ biết sở thích
Của bạn rồi, Bình ơi
Bạn thích giúp người khác
Bạn làm ai cũng cười.

Em cảm nhận như thế nào về những "sở thích" dễ thương của bạn Bình? Hãy viết đoạn thơ từ 3 – 4 câu nêu cảm nhận của em về bạn Bình nhé.

Gợi ý: Câu thơ mở đầu có thể là "Bạn Bình thật đáng yêu" và đoạn thơ có thể viết thành:

Bạn Bình thật đáng yêu
Khi Hùng ngã liêu xiêu
Bình dang tay đỡ bạn...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 3 Em đọc bài thơ sau:

Lớp học cô giáo cú
Ở trên cây, giữa rừng
Sáng ra, gà gáy toáng
"Các bạn ơi, đi thôi!".

Ăn vội vàng nắm xôi
Chị ngỗng mê mải bước
Chim chào mào đến trước
Lông như tơ gọn gàng.

Sóc chuyền cành nhẹ nhàng
Nhún mình là tới lớp
Mỗi tội quên mang thước
Chỉ mang gọt bút chì.

Mang theo cả bánh mì
Chuột rúc ra rúc rích
Đi học thì thật thích
Nhưng ghét phải làm bài.

Tiết học đến là dài
Nên lợn ta ngủ gật
Giữa chừng nghe cái bộp
Lợn ngã nhoài gốc cây.

Em hãy viết một đoạn thơ bắt đầu bằng "Lớp học cô/ thầy giáo...".
Ví dụ:

Lớp học cô chim sâu / Ở mãi tận rừng sâu...
Lớp học thầy giáo hổ / Ở trong khu rừng cổ...
Lớp học cô giáo nhím / Ở căn nhà màu tím...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 4 Em nhìn thấy bao nhiêu con hổ trong hình?

Hãy nghĩ ra một câu đố để có đáp án là "con hổ" hoặc một con vật nào đó nhé.
Ví dụ:

Con gì lẫm liệt
Tiếng gầm vang vang
Khắp xóm khắp làng
Ai ai cũng sợ?
(Con hổ)

Con gì meo meo
Dùng chân rửa mặt
Chao ôi là xấu
Mẹ chẳng yêu đâu?...
(Con mèo)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bài 5 Em đọc câu chuyện sau:

RU VÀ CHIẾC XE BUÝT TRƯỜNG HỌC

Buổi sáng, Ru đến trường bằng xe buýt.

Buổi chiều về, Ru thường leo lên xe với bộ dạng khiến xe buýt phải che miệng cười. Khi đó, khuôn mặt Ru thường nhem nhuốc, mái tóc dính mồ hôi nhễ nhại, áo quần thì đổi màu vàng khè.

Trường học có gì đặc biệt mà làm Ru thay đổi thế nhỉ? Xe buýt ngẫm nghĩ. Và hôm đó, xe buýt tiến sát đến sân trường xem Ru làm gì ở trường.

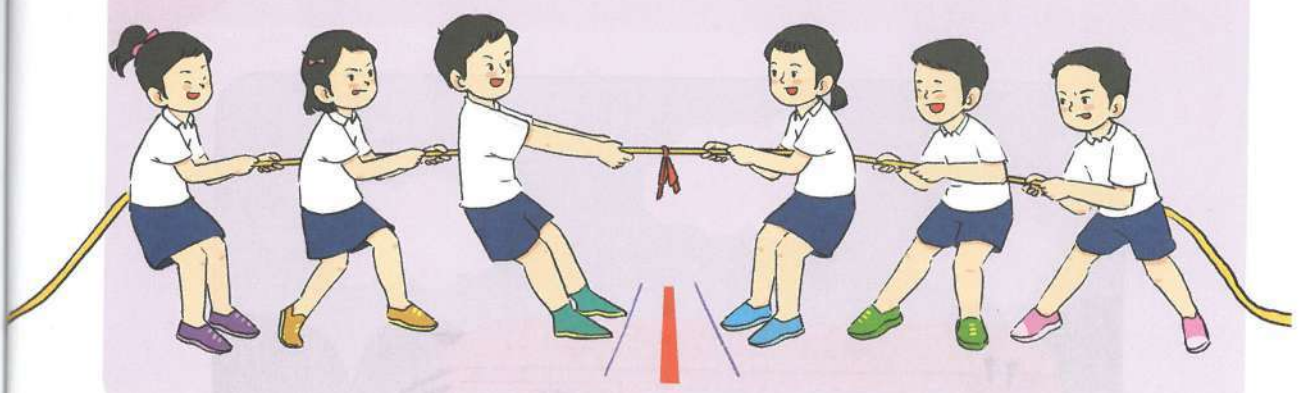
Kìa, xe buýt đã nhìn thấy Ru rồi. Ru đang chạy đuổi nhau với các bạn trên sân. Bạn nào bạn nấy mặt mũi hớn hở, hò hét vang trời. Dưới bóng cây phượng vĩ, từng tốp các bạn vui chơi. Tốp thì nhảy dây. Tốp chơi đá cầu. Tốp chơi kéo co,... Xe buýt có cảm giác như sân trường đựng đầy những tiếng cười vui náo nức.

Và rồi tiếng của anh bạn trống đã vang lên rộn rã. Ngay lập tức các bạn đang chơi trên sân trường dừng lại và vào lớp. Sân trường vắng hoe.

Hay thật, tiếng trống cũng có quyền lực như tiếng còi xe của mình ấy nhỉ.

Xe buýt ngẫm nghĩ. Và rồi xe buýt lại đứng gọn vào chỗ của mình như mọi hôm.

Xe buýt chờ Ru và các bạn.

Hãy viết cảm nhận của em về các nhân vật trong câu chuyện trên bằng một đoạn thơ ngắn.

Ví dụ:

Mỗi chiều học về
Mặt Ru nhem nhuốc
Mồ hôi nhễ nhại
Trông thật đáng ngại
Buýt che miệng cười...

